

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, LAPKRIČIO - NOVEMBER 15, 2005

Vol. XCVI Nr. 222

G. Soros politika — ugdyti narkomanus?

George Soros
Algirdo Sabaliausko (ELTA) nuotr.

Vilnius, lapkričio 14 d. (ELTA) — Visuomeninės organizacijos „Tevai prieš narkotikus“ valdybos narys Gintaras Našlėnas teigia, kad Lietuvoje veikia gerai organizuotas narkotikų mafijos tinklas, su kuriuo yra

Gintaras Našlėnas
Mykolo Ambrazo (ELTA) nuotr.

susijusios prieštarai vertinamo JAV milijardieriaus George Soros finansuojamos struktūros.

G. Našlėnas ne vienus metus stebi Lietuvos narkotikų politikoje vykstančius procesus: „Turėjau gali-

mybę tai matyti iš visai arti, dalyvauva pačiuose procesuose ir intrigose, ir praėjusios, ir šios kadencijos Seime dirbau ir dirbu parlamentarų, priklausančių Narkomanijos prevencijos komisijai, visuomeniniu padėjėju”.

Paprašytas pagrįsti savo nuomonę, kad Lietuvoje veikia narkotikų mafijos tinklas, G. Našlėnas sakė, kad „turime užsienio ekspertų pateikiamą bendrą jos veiklos struktūrą ir matome, kad kiekvienas punktas veikia Lietuvoje. Galime tik konstatuoti, kad tos įstaigos ir asmenys, kurie dalyvauja šiame žaidime, atstovauja arba tenkina narkotikų mafijos poreikius. Vieni dėl to, kad „žiopli“, kiti — dėl to, kad jiems apsimoka finansiškai. Taip yra, ir to paneigti jau nebeįmanoma“, — sakė jis.

„Matome, kad pasaulyje egzis-

tuoja toks 'dėdė' G. Soros, kuris nesišlėpdamas šneka siekiantis narkotikų legalizavimo. Jis finansuoja Lietuvoje registruotas ir veikiančias įstaigas, veiklą asmenų, kurių dalis dabar yra net ministrai. Latvijos pavyzdys rodo, kad narkotikų legalizavimo siekiantis žmogus mėgina paveikti politinius procesus. Turint savo politinius veikėjus galima paveikti ir ekonominius sprendimus“, — pabrėžė G. Našlėnas.

Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

Sveikatos klausimais.

Apsukrūs tie mūsų tautiečiai.

Atžagareiviškos reformos. Kitu žvilgsniu: „Mango, cepelinai ir degtinė”.

Mūsų daržai ir darželiai. Lietuvių telkiniai.

Pavykęs LF pokylis.

Domo Adomaičio nauja knyga. „Sodauro”

koncertas jau ši sekmadienį.

Kariuomenė šventė.

Valiutų santykis

1 USD — 2.939 LT

1 EUR — 3.452 LT

Politologai Seimą kaltina demokratinų tradicijų laužymu

Vilnius, lapkričio 14 d. (ELTA) — Prieš metus prisiekė penktojo nepriklausomybės atkūrimo Seimo nariai. Pirmieji dabartinės kadencijos parlamento metai turbūt dažniau bus atsimenami ne dėl priimtų sprendimų, o dėl chaotiško darbo, nuolatinių nesutarimų valdančiojoje koalicijoje, savo interesų propagavimo, kitų etikos pažeidimų ir panašių skandalų.

„Seimas kūdikystę jau senokai išaugo, o dabar pereina iš vaikystės į paauglystę, kuriai būdingas naujų orientyrų ieškojimas ir nepasitenkinimas anksčiau padarytais darbais“, — sakė Vilniaus universiteto Tarp-

tautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas Alvidas Lukošaitis, vertindamas pirmuosius parlamento darbo metus.

Anot jo, ankstesnių pozicijų atsisakymą rodo balsavimai dėl komisijos premjero Algirdo Brazausko šeimos verslui tirti. „Kas anksčiau buvo vertinama kaip vertinga, šiandien, pasirodo, yra beverčiai dalykai, — kalbėjo politologas. — Buvo susiklosčiusi tradicija, kad mažumos teisės nekvestionuojamos, o laikinosios komisijos yra opozicijos įrankis. Viena tradicija vėta šimto įstatymų. Formalūs statuto normų aiškinimai, švelniai tariant, Nukelta į 6 psl.

Č. Juršėnas: opozicija turi milžiniškas teises

Vilnius, lapkričio 14 d. (BNS) — Konstitucija ir Seimo Statutas užtikrina milžiniškas teises Seimo opozicijai, tačiau šiomis teisėmis reikia mokėti naudotis, sako Seimo pirmininko pavaduotojas socialdemokratas Česlovas Juršėnas.

„Opozicija pagal mūsų Konstituciją ir Seimo Statutą turi milžiniškas teises. Jei jomis visomis nesinaudoja — tai yra ne mano problema. Aš būčiau opozicijoje — turėčiau ką veikti. Mes kartu su Vyteniu Andriukaičiu ir kitais parlamentariais tai ne kartą įrodėme. Aš tris kartus buvau opozicijoje — man visai patiko. Jei reikalai taip pasisuktų, kaip čia kai kas gąsdina, 'laidoja' — jūs turėsite ką rašyti ir ką veikti“, — pirmadienį Seime vykusioje spaudos konferencijoje žurnalistams sakė Č.

Česlovas Juršėnas
Tomo Bauro (ELTA) nuotr.

Juršėnas.

Paklaustas, kokiomis savo teisėmis dar galėtų pasinaudoti opozicija, norėdama išsklaidyti jai kylančias abejones dėl premjero A. Brazausko šeimos verslo reikalų, Č. Juršėnas sakė nenorįs dalyti opozicijai patarimų. Nukelta į 6 psl.

Paskelbtos dar dviejų buvusių KGB agentų pavardės

Vilnius, lapkričio 14 d. (BNS) — Nuo kovo veikianti naujos sudėties tarpžinybinė liustracijos komisija jau 18 asmenų paskelbė bendradarbiavus su sovietine saugumo struktūra KGB. Naujausiame „Valsybės žinių“ numeryje paviešintos dar dviejų KGB agentų pavardės.

Pasak dienraščio „Kauno diena“, vienas jų — 75-erių metų Vytautas Kazakevičius, praeityje dirbęs laikraščio ir leidyklų redakcijose. Lietuvos ypatingojo archyvo KGB dokumentų saugykloje aptikta įrašų, kad agentas „Beržas“ yra V. Kazakevičius, LTSR Užsienio reikalų ministerijos skyriaus vedėjas.

Šio archyvo byloje yra išlikę keturi V. Kazakevičiaus pranešimai — du parašyti po jo viešnagės į JAV apie asmenis, su kuriais teko bendrauti kelionės metu. Kiti du pranešimai — apie profesorės Marijos Gimbutienės viešnagę Lietuvoje 1981 ir 1986 metais.

Antrasis paviešintas KGB bendradarbis, šiuo metu Vilniuje gyvenantis 78-erių metų Juozas Karpavičius, yra atsakingas už kelių dešimčių partizanų išaiškinimą.

1949 metų birželį J. Karpavičius išėjo partizanauti ir įstojo į „Dainavos“ apygardos „Šarūno“ brigados „Juozapavičiaus“ tėvūnijos kovotojų gretas. Po poros metų J. Karpavičius buvo sovietų suimtas.

Tardymo metu jis pasidavė ir išvardijo jam žinomus partizanus, ryšininkus bei rėmėjus. Netrukus J. Karpavičius pradėjo dirbti KGB.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-14-05

November 15, 2005
*****MIXED ADC 607
PERIODICALS

S73 P1 GRATIS 020106
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SVEIKATOS KLAUSIMAI

DRAUGYSTĖ SAUGO NUO
[TAMPOS

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Tyrimai su gyvuliais atskleidė tiesą, kad draugystė su artimu apsaugo žmogų nuo menkystės. Pavyzdžiui, voverinės beždžionės jaudina daug daugiau, kai jos sutinka smauginę gyvatę būdamos pavieniui, palyginus su jų jaudinimusi, kai jos tą gyvatę pamato būdamos kelios kartu. Taigi ryškėja lietuviškų tulkų, jaunimo suėjimų, lietuviško vaisingumo ir bendravimo nauja.

Nuoširdi ligonio slauga lengvina jam išgyventi lemtingas valandas.

Ilgiau gyvena vieniši širdies smūgi turėję pacientai tada, kai jiems suteikiama galimybė turėti šalia mylimą gyvuliuką. Šie pavyzdžiai rodo, kokia didelė žmogui yra draugystės nauda. Todėl šeimas turį vyrai ilgiau gyvena už viengungius. Tai tinka ir moteriškoms. Mažų vietovių — nedidelių miestelių bei kaimų žmonės labai artimai bendrauja vieni su kitais. Didmiestyje tokio bendravimo žmonės netenka, todėl bendravimas būreliais yra labai svarbus sveikatingumo atžvilgiu. Buvę Vietnamo belaisviai iš

dalies išliko dėl to, kad jie bendravo su kitais belaisviais. Net savo priešų mušami, belaisviai girdėjo kitų nelaimingųjų perduodamus juos guodžiančius slaptus garsus: „Tegul Dievas tave laimina“.

Atlikti tyrimai su kaliniais ir belaisviais patvirtina savo aplinkos valdymo svarbą. Pavyzdžiui, Irane amerikietis belaisvis taupė savo menką dienos davinį ir dalį maisto atidavė naujam, į jo kambarą atvestam belaisviui. Toks paprastas aplinkos kontroliavimas suteikė stebuklingą gėrį, belaisvių kambarą pavertė gyvenamuoju kambariu, o naują belaisvį — lauktu svečiu.

Tyrimai su gyvuliais rodo, kad įtampą sukeliančių paskatų suregulavimas apsaugo nuo didesnio pakankimo. Wisconsin universiteto tyrinėtojai bandė beždžiones nemalonių garsų. Pusei jų leido nutraukti jas jaudinančią garsą, patraukiant grandinę. Nors abi beždžionių grupės girdėjo tą patį garsą, bet tą, kurios galėjo nutraukti jas jaudinančią garsą, kraujyje buvo rasta mažiau įtampos sukeltų hormonų. Taigi įtampos kontroliavimas didina sveikatingumą.

JAUNYSTĖS ELIKSYRAS

Viena mano pažįstama iš Maskvos, jau penkiolika metų gyvenanti Amerikoje, sužinojusi, kad domiuosi joga ir sveiku gyvenimo būdu, papasakojo apie savo močiutę, kuri išgyveno ilgus ir sveikus gyvenimo metus atšiauriuose Sibiro taigos sąlygose, vartodama stebuklingą jaunystės eliksyrą, apie kurio gydomąsias savybes ir kaip jį pasigaminti ir norėčiau pasidalinti su „Draugo“ skaitytojais.

Pirmiausia mane sudomino tai, kad jį galima nesunkiai pasigaminti patiems ir jis susideda iš natūralių, visiems gerai žinomų ir lietuvių virtuvėje dažnai naudojamų, produktų: česnako, medaus ir citrinos.

Turbūt daugelis esame girdėję, kad česnakas yra natūralus antibiotikas, kuris ne tik apsaugo organizmą nuo įvairių virusų, bet taip pat valo jį nuo toksinų, stiprina bendrą imuninę sistemą. Kai citrina savo ruožtu taip pat stiprina organizmą, gausiai aprūpindama jį vitaminu C. O medus, tai visa Mendelevjevo lentelė, kuri apjungia visus vitaminus ir mineralus. Šie trys komponentai, subalansuoti tam tikromis dalimis, tampa tikru stebuklu, kuris ne tik stiprina organizmo imuninę sistemą, bet ir padeda jam apsisaugoti nuo įvairiausių virusų, užtvėrdamas kelią infekcijai ir įvairiems augliams. Tuo pačiu jaunindami organizmą, gerindami jo organų

veiklą, ilgindami gyvenimo metus ir gerindami jų kokybę.

Sudėtis:

Medus — 800 g;
5 galvutės česnako;
10 citrinų.

Pagaminimas:

Citrinas išspausti. Česnaką susmulkinti arba išspausti specialiu spaudikliu. Į indą supilti išspausť citrinų sultis, susmulkintus česnakus ir medų. Viską išmaišyti ir uždengus indą, padėti jį tamsioje ir vėsioje vietoje. Laikyti 7 paras. Po to viską perkošti ir supylus į sandarų indą, laikyti šaldytuve.

Vartojimas

Profilaktiškai gerti po vieną arbatinį šaukštelį, dar nieko nevalgius, prieš pusryčius, užsigeriant stikline vandens. Žmonėms su nusilpusia imunine sistema ar po liginės patartina gerti tris kartus per parą, prieš valgi.

P.S. Žmonėms, turintiems skrandžio problemų ar vengiant česnako kvapo, patartina gerti šį jaunystės eliksyrą po valgio, arba užsigeriant pienu.

Manau, kad, artėjant šaltiems orams, yra pats laikas pasigaminti šį nuostabų jaunystės eliksyrą ir pasidalinti jo receptu bei poveikiu su savo artimais žmonėmis.

Linkiu visiems geros sveikatos!

Parengė

Aušrinė Kinkienė

MOTERYS IR VYRAI HUMORĄ SUPRANTA SKIRTINGAI

Mokslininkai nustatė, kad vyrai ir moterys skirtingai supranta humorą. Stanford universiteto komanda stebėjo linksmas karikatūras žiūrinčių vyrų ir moterų smegenų veiklą.

Mokslininkai nustatė, kad moterims labiau aktyvuojasi tos smegenų sritys, kurios susijusios su kalbos suvokimu, atmintimi ir atpildo jausmu.

Tikimasi, kad šie duomenys padės depresijos tyrimams. Jie taipogi gali padėti geriau suprasti kitas būkles, kaip katapleksiją — staigų judesių kontrolės praradimą, susijusį su emocijomis. Nenustatytas didesnis skirtumas tarp to, kiek karikatūrų vyrams ir moterims pasirodė juokingos. Moterys greičiau apibūdindavo medžiagą kaip nejuokingą.

Tyrimo vadovas prof. Allan Reiss pasakė: „Rezultatai padeda paaiškinti ankstesnius duomenis, kurie rodė, kad vyrai ir moterys skiriasi pagal tai, kaip jie naudoja ir

vertina humorą“.

Priešakinė smegenų žievė, kuri dalyvauja kalbos suvokimo ir atminties procesuose, taip pat vaidina savo vaidmenį ir humoro supratimo procese. Stanford komanda įrodė, kad šis centras, atsakingas už pozityvius jausmus, tokius kaip piniginis laimėjimas, aktyvuojamas humoro. Šiame tyrime dešimčiai vyrų bei dešimčiai moterų, peržiūrinčių 70 nespaltotų karikatūrų, stebėti naudotas sudėtingas skenavimo metodus. Tyrejai nustatė panašumus tarp to, kaip vyrai ir moterys reaguoja į humorą. Tačiau kai kurios smegenų sritys buvo labiau aktyvuotos moterų, tarp jų — kairioji priešakinė smegenų žievė.

Tyrejai teigia, kad tokie duomenys paaiškina, jog moterims svarbiau humoro kalba ir jos labiau akcentuoja analitinį požiūrį. Moterys taip pat mažiau tikėjosi, kad karikatūros bus juokingos, todėl kai jos iš tiesų buvo juokingos, jų malo-

numo centras buvo labiau suaktyvintas nei vyrų. Prof. Reiss pasakė: „Moterys mažiau tikėjosi atpildo, taigi kai jos suprasdavo karikatūros humorą, jos pajusdavo didesnę malonumą“. Be to, juo juokingesnė buvo karikatūra, tuo labiau moterų smegenyse buvo aktyvuojamas atpildo centras. Tuo tarpu vyrai nuo pat pradžių tikėjosi, kad karikatūros bus juokingos.

Prof. Reiss teigimu, tokie tyrimų rezultatai, parodantys, kad moterys jautresnės emociniam stimuliavimui, gali paaiškinti, kodėl moteris labiau pažeidžia depresija.

Prof. Tonmoy Sharma iš Kent Neurologijos mokslų tyrimų centro pasakė, kad veikiausiai dėl to moterys ir yra labiau linkusios į depresiją. Tačiau BBC interneto svetainėje jis teigia: „Sutikčiau, kad moterys humorą vertina analitiškiau, tačiau iš šio tyrimo daryti išvadas apie depresiją būtų jau per didelis žingsnis“.

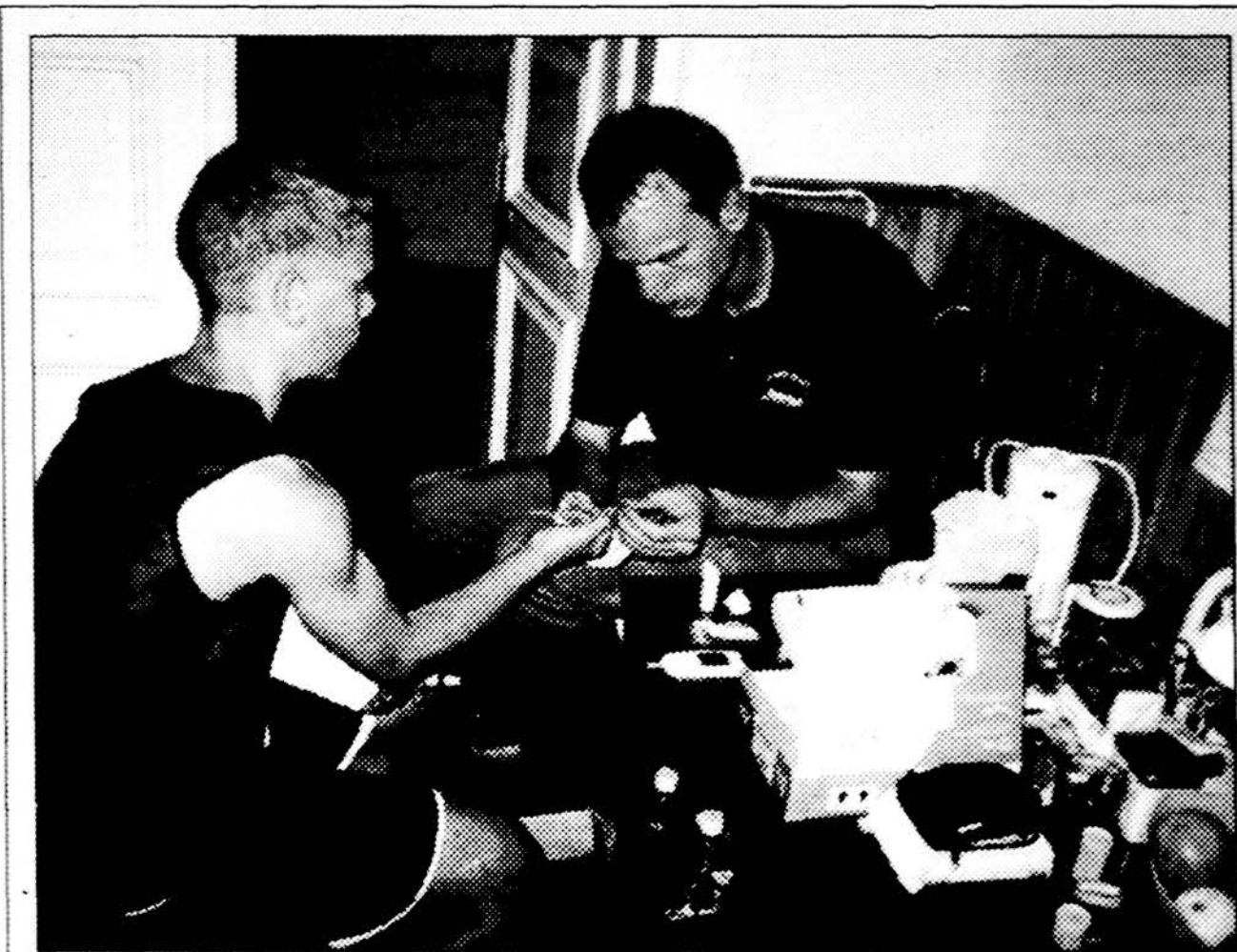
Elta

KAVA NEDIDINA
KRAUJO SPAUDIMO

Anot Amerikoje atlikto tyrimo, reguliarius kavos vartojimas nedidina kraujo spaudimo. Atitinkamas išvadas mokslininkai padarė įvertinę daugiau kaip 150,000 amerikiečių moterų sveikatos duomenimis per dvylikos metų laikotarpį.

„Mes radome tvirtą įrodymą, kad paneigtume spėjiojimus, jog kavos vartojimas sietinas su padidėjusiu moterų kraujo spaudimu“, — specializuotame žurnale „JAMA“ rašo Wolfgang C. Winkelmayer vadovaujami ekspertai. Vyrų sveikatos rodikliai nebuvo tiriami. Kartu mokslininkai pažymėjo, kad kraujo spaudimą gali didinti Coca-cola. Anot jų, šį poveikį galbūt turi ne kofeinas, o kažkokia kita gėrimo sudėtinė dalis. Didelis kraujo spaudimas yra pagrindinis širdies ir kraujagyslių ligų rizikos faktorius.

Elta

Cukraus kiekio nustatymo tyrimai per Diabeto dienas 2005 m. vasara.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to

Draugas - 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00

• 3 mėn. \$45.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00

• 3 mėn. \$35.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$40.00

Užsakant į Lietuvą:

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Tik šeštadienio laida oro paštu

Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00

Tik šeštadienio laida reguliariu paštu

Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

redakcija@draugas.org

Administratorius — Vytas Paškus

administracija@draugas.org

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasiikyti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

ATŽAGAREIVIŠKOS REFORMOS

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Jau eina šešiolikti metai, kai mūsų valdžia reformomis tarsi siekia pagerinti žmonių sveikatą, mažinti nusikaltimus, formalų valstybės pilietį paversti tikru, įgyvendinti tikrą savivaldą — „brandžią demokratiją“. Iš tikrųjų reformos kurpiamos ir vykdomos atžagariai, nes jos nukreiptos ne į blogų priežasčių, o į blogų pasekmių šalinimą. Vaizdžiai kalbant, telkiamos gaisrininkų pajėgos, gesinami gaisrai, o padėėjai bei gaisrų užsakovai toliau laisvai savivaliauja.

Sveikatos priežiūra ar biurokratizmo plėtra

Biologiškai aktyvių medžiagų instituto Vladivostoke vadovas I. Brechmanas savo knygoje „Čelovek i biologičeski aktivnyje veščestva“ (M.: Nauka, 1980) teigia, kad naminių gyvulių sveikatai bei jų mitybai skiriamas nepalyginamai didesnis dėmesys, nei žmonėms. Gyvulių pašaruose subalansuojami jų organizmui reikalingi mikroelementai, vitaminai, biologiškai aktyvios medžiagos, nes gyvuliai turi būti sveiki, produktyvūs, augintojams duoti pelną. Kalbant apie žmonių maistą, paprastai vertinami tik riebalai, baltymai, angliavandeniai, kalorijos. Maisto papildai, vitaminai palikti pačių piliečių ir reklamos valiai. Todėl gyvuliai sveikesni už žmones, jiems nepalyginamai rečiau reikia veterinario pagalbos, nereikia ligoninių.

Minimoje knygoje autorius žmones suskirsto į sveikus, ligonius ir nei sveikus, nei ligonius. Kas yra sveikas, kas ligonis, aiškinti nereikia. Nei sveiku, nei ligonių autorius laiko žmogų, kuris naudoja nekokybišką maistą, turi žalingų sveikatai įpročių. Toks žmogus jau yra potencialus kandidatas tapti ligonių. Anot autoriaus, mūsų medicina rūpinasi tik ligoniais, o sveiki bei nei sveiki, nei ligoti žmonės palikti likimo valiai. Kad jie netaptų ligoniais niekas nesirūpina, todėl ir sergamumas didelis, lyginant su kitomis šalimis amžius trumpesnis. Iš tikrųjų ne kokios privačios sveikatingumo mokyklos, o valstybė turėtų rūpintis sveikais bei nei sveikais, nei ligotais žmonėmis, kad jie netaptų ligoniais. Vaizdžiai valdžios „rūpestį“ žmonių sveikata atspindi didelis sergamumas, profilaktinių priemonių stygius, maži medikų atlyginimai (nes jų „produkcija“ neišreiškiama bendro vidaus produkto augimu), maža mūsų žmonių gyvenimo trukmė.

Medicinos reformos Lietuvoje yra telkiamos blogoms pasekmėms, o ne jų priežastims naikinti, labiausiai pasireiškia formalizmo, popierizmo, biurokratizmo plėtra poliklinikoje, ligoninėse, vaistinėse, o ne esmine sveikatos priežiūra. Švaistomos didžiulės lėšos reformų regimybėms sudaryti, kai profilaktikai, sveikatingumui kelti trūksta ne tik lėšų, bet ir minimalaus dėmesio.

Visavertis ugdymas ar vien informacinės visuomenės formavimas?

Jau seniai mokyklose tarpsta susvetimėjimas, įžeidinėjimai, apsis-

tumdymai, prievarta tarp mokinių, konfliktai tarp mokinių ir mokytojų, tačiau viešai apie šiuos reiškinius prabilta, kai prievarta peržengė visas žmogiškumo ribas. Rengiami pasitarimai, steigiamos institucijos mokinių susvetimėjimui šalinti, kitur jau tenka pasitelkti policiją. Po SSRS griūties nebetenkino buvusi švietimo sistema, mokyklose buvo panaikintos pionierių ir komjaunimo organizacijos, kurios atliko tam tikrą drausminimo funkciją, panaikinti pionierių vadovų bei komjaunimo sekretorių etatai, jų vietos neužėmė jaunimo organizacijų atstovai. Pirmojoje Lietuvos Respublikoje veikusių angelaičių, skautų, pavarininkų, ateitininkų, jaunaliuvių, jaunųjų ūkininkų organizacijų švietimo reforma atkurti nenumatė, todėl valstybės mastu organizuoto jaunimo ugdymo neliko. O paminėtosiose prieškarinio organizacijose jaunimas mokėsi pažinti tikrąsias vertybes, įgijo vertybinę mąstyseną, patyrė dorovinį ugdymą.

Vien informacija, žiniomis asmenybė neugdoma. Jei dorovė pašlijusi, žinios dažnai pasitarnauja rafinuotesniems, didesniems nusikaltimams. Žinoti, kas yra tauta, valstybė, tėvynė, maža, reikia pasijusti tautiečiu, tikru savo valstybės piliečiu patriotu, pamilti savo Tėvynę, kaip mylime savo motiną. Tai pasiekama organizuotu ugdymu, bendravimu jaunimo organizacijose. Mokslo ir švietimo institucijų apalaidumas, švietimo reformos vykdymas abejotomis kosmetinėmis priemonėmis po penkiolikos nepriklausomybės metų parodė, kad dabartinis jaunimas, pasizymintis neblogomis informacinėmis savybėmis, nei tautinių, nei pilietinių, nei patriotinių savybių neturi (arba turi menkus pradus), o dorovė yra smukusi iki tokio lygio, kad smurtauojama prieš bendraamžį, mokytoją ar bet ką.

Taigi, galime neabejodami teigti, kad švietimo reforma nevyksta, jaunimo organizacijos nekuriamos arba susikūrusios paliktos merdėjimui, valdžia jų neskaitina, nes neorganizuotą jaunimą lengviau valdyti, mulkinti, jų balsus panaudoti įsitvirtinimui valdžioje. Tačiau toliau taip elgtis pavojinga, nes yra ženklų, kad jaunimas gali padaryti „reformas“ savaip.

Pilietinė visuomenė ar „liaudis“

Sovietų Sąjungoje pilietinės visuomenės nebuvo; buvo vienos partijos, „demokratinio centralizmo“ būdu valdoma amorfinė masė — „tarybinė liaudis“. Todėl, kai Belovežo girioje susirinkę SSRS respublikų vadovai paskelbė, kad SSRS nebėra, liaudies nuolankiai pakluso, nėjo į gatves, griūčiai nesipriešino.

Lietuvai, paskelbus nepriklausomybę, tapus demokratine respublika, svarbiausiu procesu turėjo būti pilietinės visuomenės formavimas ir ugdymas. Tačiau, buvusiai partinei nomenklatūrai pasilikus valdžioje, pilietinės visuomenės susitelkimas valstybės reikalams tvarkyti (politikai) buvo nenaudingas, todėl minimas procesas ne tik nebuvo skatinamas, bet ir stabdomas. Iš tikrųjų demokratine valstybe sudaro ne jos valdžia, o jos pilietinė visuomenė, politizuota visuomenė. Politika yra

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Apsukrūs tie mūsų tautiečiai...

Su nepriklausomybės atkūrimu į lietuvių žodyną įsibrovė daug naujų sąvokų — ir savų, ir svetimųjų. Šiandien, be abejo, jau visi gyventojai žino, ką reiškia „laisvosios rinkos ekonomika“. Daugelis šiuos žodžius ne tik supranta, bet ir tos „laisvosios rinkos ekonomikos“ vežėčias nedelsiant visomis keturiomis išoko. Malonu girdėti apie kaimo turizmą, įvairius naujus verslus ir amatus, kuriais mūsų tautiečiai stengiasi pelnytis duoną.

Tačiau yra ir tikrų „gudročių“, kurie nepraleidžia neišnaudoję nei vienos progos papildyti savo kišenes. (Čia jau nekalbame apie politikus, kyšininkavimą, bei dovanas, duodamas už įvairias paslaugas.) Tiesiog reikia stebėtis kai kurių mūsų tautiečių apsukrumu ir sugebėjimu panaudoti pasitaikiusias galimybes savo labui. Gera prisimenama, kaip, sienoms po sovietijos žlugimo kiek plačiau atsivėrus, daugelis pradėjo verstis vartotų automobilių prekyba, varant juos iš Vakarų į Rytus. Po to prasidėjo narkotikų kontrabanda (tuo metu dar nedaug jų užkliūdavo pačioje Lietuvoje, matyt, buvo daug svarbiau pasipelninti, kaip tapti narkotikų vergu, dabar padėtis gerokai pasikeitusi), moterų ir merginų „eksportu“ į užsienį, žadant joms pelningus darbus, kurie iš esmės tampa moteriškosios giminės visišku išnaudojimu ir pažeminimu.

Pasitaikė išradingų „verslininkų“, kurie net buvo nutiesę požeminius vamzdžius alkoholiui iš užsienio tekinti. Tad galime drąsiai teigti, kad posovietinių laikų lietuviai nebūtinai nusimano verslo reikaluose ir jo verpetuose sugeba ne tik nepaskęsti, bet plūduriuoti pačiu „riebiausiu“ paviršiumi. Jeigu prieš Antrąjį pasaulinį karą nepriklausomoje Lietuvoje buvo (kartais net su pašaipa) tvirtinama, kad geriausi verslininkai yra žydų tautybės žmonės, tai šiuo metu juos toli gražu pralenkia mūsų patys lietuviai.

Tiesa, ne už visus pasinaudojimus „laisvosios rinkos ekonomika“ būtų galima skirti premijas ir pagyrimus. Gražu, kad žmonės

stengiasi įsikabinti į geresnį gyvenimą (ir pokario metais pabėgėlių stovyklose Vokietijoje gyvenę lietuviai mokėjo vikriai apsisukti, užsitarnavę spekuliantų vardą), bet apmaudu, kai jie dažnai nusprūsta nuo įstatymų, moralės ir etikos dėsnų.

Neseniai išryškėjo dar vienas tokio „nusprūdimo“ atvejis. Greitosios medicinos pagalbos stotis apkaltinta „pardavinėjusi lavonus“. Jos darbuotojai už atitinkamą kainą iš anksto pranešdavo laidojimo biurams apie mirštančius ligonius. Esą, pasitaikė atvejų, kad žmonės, greitąja atvykę gelbėti ligonio, užuot pirmosios pagalbos ir pastangų palaikyti jo gyvybę, „padėdavo numirti“. Nors kaltinimai kol kas nepasitvirtinę ir teismo tiriami, tačiau pati užuomina sukelia šurpą.

Medicinos mokslui šuoliais žengiant pirmyn, ypač tobulėjant organų persodinimo operacijoms, kai kuriose neturtingose šalyse neskrupulingi vertelgos įkalba žmonėms už menką kainą „parduoti“ inkstą ar kitą „atliekamą“ organą, o po to Vakarų medicinos klinikose ar ligoninėse už tas „gyvas prekes“ gauna nemažus pinigus. Kadangi gobšumui nėra ribų, pasitaiko, kad sveiki žmonės pagrobiami ir jų organai „surenkami“, vėliau juos parduodant medicinos institucijoms. Ačiū Dievui, kol kas Lietuvoje ši „praktika“ nepasirodė, bet ar ilgai?

Sakoma, kad vienas supuvęs obuolys puvesiais apkrečia visą obuolių maišą. Jokiu būdu negalime tikėti, kad visi medicinos darbuotojai (greitosios pagalbos bei kiti) į ligonio sveikatą ar net gyvybę žiūri tik iš pelno taško, kad visi teismai verti žmonių nepasitikejimo, o policija — prasigėrusių kyšininkų gauja. Tačiau kiekvienas atvejis, kai bent vienas asmuo institucijose, kurioms pavesta gyventojų apsauga, priežiūra ir gerovė, savo pareigas panaudoja piktam, nusikalstamam darbui, šešėlis krinta ant visos sistemos ir tas dar sustiprina žmonių apatiją, nepasitikėjimą bei pagiežą. Nusikaltėliai turėtų būti išaiškinami ir griežtai baudžiami.

valstybės institucijų, politinių bei visuomeninių organizacijų ir atskirų asmenų veiksmai ir siekiai, nukreipti į valstybės reikalų tvarkymą. Taigi kiekvienas tikras pilietis turi būti politikas, jo depolitizavimas priylgsta išpilietinimui. Pilietis ne tik dalyvauja rinkimuose, referenduose, bet ir kitokiose pilietinėse akcijose, stebi ir kontroliuoja savo išrinktųjų tarnų veiklą. O kokias nuostatas nuo pat nepriklausomybės skleidė tie valdžioje esantieji? Jie, neturėdami tam teisės, pasisavino politiką, visuomenei kalte kalė nuostata, kad politika yra partijų, Seimo narių, diplomatų, ministrų reikalas. Skelbė ir tebeskelbia, kad mokykla, kariuomenė, Bažnyčia ir kitos institucijos yra depolitizuotos, kad jose politinė veikla draudžiama. Iš tikrųjų ten draudžiama siauroji

politika — partinė veikla, o politinė veikla turi būti skatinama, propaguojama. Taigi, užuot formalus pilietis tapęs tikru piliečiu, buvo ir tebėra išpilietinamas. Pilietinės, tautiška susipratęsios visuomenės dalis Lietuvoje tesiekia keliolika procentų, o didžioji dalis kaip buvo, taip ir liko „liaudis“. Kol nebus išugdyta ir sutelkta savivaldos mechanizma gebanti valdyti pilietinę visuomenę, liaudis pasiliks nors ir ne tarybine, tačiau ne mažiau skriaudžiama liaudimi.

Dėl savivaldos (demokratijos) trapumo, dėl valstybės valdymo prastos kokybės tenka kaltinti ne tą keliolika procentų pilietinės visuomenės, o tarsi demokratiniu būdu išrinktas valdžias, kurios trukdė formuotis pilietinei visuomenei, šalinosi nuo jos ugdymo. Nukelta į 4 psl.

KITU ŽVILGSNIU

Vytautas V. Landsbergis (kino režisierius)

MANGO, CEPELINAI IR DEGTINĖ

Mango, cepelinai ir degtinė — tai trys banginiai, ant kurių laikosi lietuviškas mentalitetas. Gal dar krepšinis ir apkalbos... Aišku, kai kurie banginiai gali būti pakeisti kitais, bet reikalo esmės tai nepakeis. Mango galima keisti Aliukais. Žąsais, Mikutavičium ar Dvyražio žyniais, degtinę galima pakeisti alumi, kuris kartais mus suvienija iki snukių daužymo po krepšinio. Alų, modernėjant lietuvių mentalitetui, irgi galima būtų pakeisti kokia nors „žolyte“, įvedant naują šukų krepšinio varžybą — „mus vienija žolytė ir pergale!“ Na, o cepelinas galima keisti pica ir macdonaldais...

Neseniai kalbėjau su vienu bičiuliu, kurio vaikučiai lanko Vilniuje prestižinę mokyklėlę. Jis pasakojo, kad tos mokyklėlės muzikos mokytoja neseniai nutarė vaikus mokyti Mango dainelių — taip, atseit, bus ugdomas vaikų estetiško muzikinių skonis. Tačiau atsirado tėvų, kurie paklausė — ar negeriau būtų kokių nors liaudies dainelių, žaidimų pamokyti? Tada kilo baisus pasipiktinimas — išsėdė ne tik mokytoja, bet ir dauguma kitų tėvų — nesamone, to dar būtų! Dar užsimanysit, kad vaikai paskui liaudiškais rūbais apsirengę, ir i muzikos pamokas vaikščiūtų...

Šis mažas pavyzdėlis rodo, kad moderniojo lietuviškojo pedagogiko Mango jau nukonkuravo liaudies kūrybą, kai tuo tarpu naujosios, progresyvosios humanistinės pedagogikos — pvz., Šėcino mokykla Krasnodare ar panašios mokyklos Danijoje, Amerikoje, kaip tik itin didelę

reikšmę suteikia liaudies kūrybai. Nes būtent čia sutelkti išminties krislai, amžinybės kodai ir principai, kurie leis išlikti savimi, suvokti pasaulį savaip, kaip mūsų protėviai suvokė. Asmenybės ugdymui tai neįkainojamas turtas, juolab žinant, kokių nuostabų ir unikalų folklorą esame paveldėję mes, lietuviai.

Aš neturiu nieko prieš Mango ar kokius Žąsus, jeigu šiam paviršutiniškam bumčikui būtų kokia nors ryškesnė atsvara, jei būtų grupės, kuriančios ir prasmingą muziką. Kažkada buvo „Antis“, po jos liko bene vienintelis A. Mamontovas, kurį „popsas“ užkniso taip juodai, kad Andrius net naujas „popso“ žvaigždutes danguje nokinti ėmėsi. Bet „danguje“, kaip ir ant žemės...

Pagrindinis klausimas — ar turi ką pasakyti, pranešti populiariosios muzikos atlikėjai, apie ką jų dainos? Paimkite bet kurią liaudies dainą, ir pamatysite, kad joje yra labai tiksliai formuluota kokia nors egzistencinė informacija. Pavydžiui — viena lietuvių liaudies lopšinė:

Kas girelęj trinktelėj, net girelę sujudėj...

Ir atskrido uodelis ir nutūpė ant šakos...

Ir papūtė vėjulis, ir nukrito uodelis...

Ir nukrito uodelis, išsimušė tris dantis...

Ir atskrido musiukė, to uodelio sesiukė...

Oi uodeli uodeli, ar tu sergi negali?

Ar tau reikia daktaro, ar kunigo klebono?

Nei man reikia daktaro, nei kunigo klebono...

Man tik reikia arielkos, kad ir pusę butelkos...

Dar arielkos nedavė, o uodelis numirė.

Reikia kirvio, lopetos, tuoj uodelį pakavos...

Kai uodelį kavojo, visos musės raudojo...

Kai uodelį dėj duobėn, visos vapsvos verkt pradėj...

Atrodytų, paprasta humoristinė dainuška, vos ne „blevyzga“ apie arielkos mėgėją uodelį, kuris gyveno sau zydamas, kaip ir daugelis normalių lietuvių... O paskui nukrito nuo šakos ir užsimušė. Tačiau, kai pradėdi šią lopšinę analizuoti, suvoki, kokia svarbi informacija perteikiama vaikui, dainuojant tokią dainelę (gal net per vaiko „pasamone“). Supranti, kad šioje dainoje meistriškai, nedidaktiškai yra įkoduota antialkoholinė prevencija — parodytas visas vienadienio, beprasmių gyvenimo scenarijus iki pat laidotuvių...

Kažkada ansamblio „The Beatles“ nariai, būdami jau savo kūrybos viršūnėje, nuvyko į Indiją ieškoti dvasinės patirties, kuri galėtų atnaujinti jų pasaulėžiūrą bei kūrybą. Ten susirado Mokytoją ir, kai jie grįžo, „The Beatles“ kūryboje atsirado nemažai skaidrių, aukštesnių idėjų, nemažai dzenbudistinių idėjų principų, galima būtų pasvajoti, jei Mango, Mikutavičius, Aliukai ir Žąsai kada nors irgi nuvyktų į panašią piligriminę kelionę ir netikėtai jų kūryboje, jų tekstuose imtų atsirasti gilesnė prasmė, bei atsakomybė už tai, ką dainuoja. Gal Kultūros bei švietimo ministerija galėtų netgi tokiu keistu būdu investuoti į lietuvių tautos ateitį — pvz., surasti lėšų ir išsiųsti mūsų „popso“ žvaigždutes į kokias nors dvasines komandiruotes, idant paskui grįžę jie naujomis, prasmingomis dainomis transformuotų jaunimą, dažnai jau įprantą prie „greito ir pigaus“ maisto bei dainų.

Margumynai

KARTU SU NAMU PARDUODA IR SAVE

Denver, Colorado valstijoje, gyvenanti moteris varžytinėse parduoda namą ir kartu su juo siūlo nedidelę dovanėlę — save. Namui 95 metai, o jo šeimininkei — 48, paskelbė BBC. Savo verslą turinti juvelyrė Deborah Hale teigia internete sukūrusi tinklalapį „Namas su nuotaka“, nes „dar nesutiko savo išrinktojo, kuris norėtų šiuo namu dalintis su ja“.

Už namą ir baldus moteris nori mažiausiai 600,000 dolerių, o save laiko „neįkainojama“.

„Tikiuosi sutikti ypatingą vyrą, kuris norėtų kartu su manimi kurti bendrą gyvenimą ir dalintis šiuo namu“, — savo tinklalapyje teigia D. Hale. Jos idealas — 40-60 metų išsilavinęs, žodžio kišenėje neieškančias, dirbantis, dvasingas vyras.

Moteris teigia nesėkmingai mėginusi susirasti savo gyvenimo meilę per pažinčių tarnybas bei „aklus“ pasimatymus. D. Hale ragina norinčius dalyvauti varžytinėse vyrus jai siųsti savo vaizdajuosteles ar DVD plokšteles bei „paaiškinti, kodėl jie nori namo ir / ar Deborah, bei atsiųsti visą papildomą informaciją, kurią jie nori suteikti“. Varžytinės pasibaigs ateinančių metų Šv. Valentino dieną.

ELTA

ATŽAGAREIVIŠKOS REFORMOS

Atkelta iš 3 psl.

Turėti nesusivokiančią, nuskurdintą liaudį valdžioms paranku ir naudinga, nes ją populistinėmis priemonėmis lengva mulkinti, manipuliuoti, per rinkimus pakreipti pageidaujama linkme. Tačiau po rinkimų, kai ydingu būdu išrinktiems Seimo nariams tenka formuoti vyriausybę, imtis atsakomybės už valstybės reikalų tvarkymą, pasirodo jų neįgalumas, atsiskleidžia savanaudiški interesai. Tada pasiteisina jie labai paprastai: kokia visuomenė, tokia ir valdžia. Ir dar skelbia, kad pilietinę visuomenę reikia ugdyti. Tačiau tam tikslui, net piršto nepajudina.

Savivalda ar savivalė

Po negerovių liūną šalyje kapsotosi įvairios komisijos, prokuratūra, teismas, žiniasklaida, tačiau negerovių ir nusikalstamos veiklos nemažėja, valstybės vežimas klimpsta, savivalda prilypsta savivalei, nes valstybės valdymo reforma iš tikrųjų nėra prasidėjusi (bandoma šalinti blogas pasekmes, nepašalinus jų priežasčių). Pats savivaldos mechanizmas kurpiamas ydingu būdu, nes dariniai, pavadinti partijomis, iš tikrųjų labai panašūs į uždaras akcines bendroves, sudaromi ne valstybės, o savo klano ar šutvės reikalams tvarkyti. Antai dabartinę Seimo daugumą sudaro net keturios partijos, kurių vadovai, išskyrus apsukrų milijonierių rusą, yra buvusios sovietinės partinės nomenklatūros atstovai. Tas partijas jungia akivaizdus siekis būti valdžioje, dailintis portfelius su valstybės lėšomis. Tikrą spektaklį „politikai“ visuomenei parodo, kai prieš dalybas derasi dėl pelningesnio portfelio, kai kurpia naujas valdymo struktūras ne dėl reikalo, o dėl naujo portfelio.

Neapsikentusi su esama padėtimi, su akivaizdžiu išnaudojimu, liaudis prieš trejetą metų pradėjo burtis į vietos bendruomenes, į tikros savivaldos branduolius, į savotiškas pilietiškumo mokyklas. Valdžioje esantiems, žinoma tai nepatinka, tačiau ir pasipriešinti negali, nes, kaip rodo patirtis, išsiutinta liaudis valdžią gali nušluoti, išsilaikinti prisigrobtus turtus, nors ir jai pačiai pasekmės būtų liūdnos.

Valstybės valdymo reformą tenka pradėti iš pradžios, nuo „apačios“.

Margumynai

VAGIS MĖGINO IŠSIKEPTI PICĄ

California valstijoje į piceriją įsiveržęs vagis mėgino išsikepti sau didžiulę picą „Pepperoni“, tačiau dėl netikėtų kliūčių nespėjo jos suvalgyti, nors ir pabėgo su didele suma pinigų, sakė policija.

Įtariamasis į piceriją įsilaužė apie 2 val. nakties ir išsimatavęs bei radęs tinkamą kepejo prijuostę, pradėjo ruošti picą „Pepperoni“ su visais reikiama priedais.

Apie 3 val. nakties į restoraną atvykęs darbuotojas orkaitėje rado smilkstančią picą ir išvydo, kad dingę seifas, kokia jame buvo pinigų suma neskelbiama.

ELTA

Vytautas V. Landsbergis su draugu.

PASTABOS DEMAGOGIKOS MOKSLO ĮVADUI (4)

**IONAS KAZIMIERAS
BURDULIS**

Demagogas privalo įsidėmėti, jog jis siekia tikslo ir ne jo reikalas užsiimti labdara. Demagogui tikslą pasiekus, ilgainiui bus galima numesti vieną kitą skatiką varguoliui, tačiau kol tas tikslas nepasiektas, švaistyti savo jėgas ir lėšas jam nepriimtina. Tačiau anaipol nereikia, kad demagogas turi būti aklas žmonių vargams — jis tiesiog privalo dalyvauti įvykių centre ir juos vairuoti tokiu būdu, kuris ilgainiui suteiks jam išskirtinės padėties ar kitokio pranašumo, leidžiančio jam siekti toliau siekiančių tikslų. Kitaip tariant, galima suformuluoti dar vieną demagogikos principą: kitų žmonių tikslai demagogui turi tarnauti kaip priemonės jo tikslui pasiekti. Be abejo, moralės paskirtis demagogo veikloje tokia ir tegali būti — priemonė ir tiek. „Quo licet Yovis, non licet bovis!“

Taigi eisime toliau. Iš to, kas pasakyta aukščiau, skaitytojai turėtų būti aišku, kad demagogikos instrumentarijus apima visas žmogiškojo patyrimo ir pažinimo sritis, taigi ir moralę. Į darbą turi būti paleistos visos priemonės, kadangi netgi tuo atveju, jeigu kitiems bus padaryta vienokia ar kitokia žala, demagogui pasiekus jo užsibrėžtą tikslą, toji žala jam niekaip neatsilieps, o pasiekto tikslo duodama nauda demagogo širdį džiugins lygiai taip pat sėkmingai, jeigu anoji žala ir nebūtų padaryta. Kas kita, jeigu ir žalos bus išvengta, ir demagogas liks nepasiekęs tikslo. Suprantama, kad tokiu atveju pralošę bus visi — demagogas liks nepasiekęs tikslo, o tie, kurie išvengė anos žalos, — neteks galimybių pasinaudoti demagogo pasiekto tikslo galimybėmis. Pailiustruosime pavyzdžiu. Jeigu sutartis su „Williams“ būtų likusi nepasirašyta, tulo

politiko namas būtų likęs neišnuomotas, ir valstybė už amerikoniui išnuomotą namą negautų iš jo nė cento mokesčių. Taigi.

Moralės siūloma prezumpcija, kad žmogus yra aukščiausia vertybė ir pats sau tikslas, demagogui negali būti priimtina, nes demagogui tikslas yra jo geidžiamas dalykas. Visa kita, kas bebūtų, — moralė ar religija, brolis ar priešas, tauta ar valstybė, pagaliau visas pasaulis — tėra priemonės, kuriomis gali ar negali disponuoti demagogas. Visa demagogo filosofija gali būti nusakoma šiais dviem sakiniais ir daugiau apie tai nėra ko šnekėti.

Demagogikos objektas

Demagogikos objektas, be abejo, — tai pats demagogas. Mums rūpi ne tiek jo asmenybė ar jo vieta istorijoje (tegu tuo rūpinasi psichiatrai ar istorikai), kiek jo genezė, jo tapimas. Taip pat labai svarbu nustatyti kiek sėkmingai gali būti demagogo veikla. Juk iš istorijos pakankamai daug žinome ir nevykusių mėginimų, — tik nedaugelis pasiekė iš tikrųjų išpūdingų rezultatų.

Demagogijos sąvoka atsirado senovės Graikijoje. Pradžioje demagogo vardu buvo pagarbiai vadinami valstybės vadovai (demos agogos = liaudies vadovas, kalbantis liaudžiai). Vėliau demagogo vardu pradėti vadinti vadai, piktnaudžiaujantys savo padėtimi arba abejotinais metodais siekiantys vadovo padėties. Pirmasis demagogo vardu buvo pagerbtas Periklis (apie 400 m. pr.K.). Nors jis garsėjo kaip griežtų principų ir nepaperkamas vadovas, niekada nepaėmęs jokio kyšio ar dovanos, vis dėlto ir jis, įsisiūbavęs liaudies masėms, prastuomenei palenkti nevengė naudoti išdo. Tų laikų moralė to nelaikė smerktinu

dalyku.

Vėliau paniekinamą atspalvį demagogams suteikė Kleonas, nuo jo laikų demagogo sąvoka nepasikeitė. Įdomu, kad Plutarchas, palikęs mums Periklio gyvenimo aprašymą, niekur nesmerkia Periklio ir apskritai jo demagogo nevadina. Mūsų laikais demagogą persekiojanti visuomenės panieka greičiausiai bus pelnęta už tai, kad jis retai kada pasirenka savo tikslą kitokį nei pasiglemžti krūvą pinigų.

Sunku pasakyti, kokie veiksniai apsprendžia demagogo tapimą. Demagogo gimstama, ar juo tampama? Ar atsakę į šį klausimą, galėsime sau kelti kitus, kuriuos suformulavę, sėkmingai irsimės toliau? Kas šandien galėtų tikrai pasakyti, kiek, pavyzdžiui, turėjo įtakos A. Uljanov dalyvavimas pasikėsinime prie carą ir jam įvykdyta mirties bausmė vėlesnei Volodia Uljanov metamorfozei? Arba štai, — turėjo ar neturėjo įtakos senio Džiugašvilio nuolatinė žvėriška pyla savo sūnui Soso (liet. — Juozukui) vėlesniems jo žvėriškumams, išplitusiems į visą Sovietų Sąjungą ir į didelę pasaulio dalį?

Tačiau visiškai nereikia, kad, sutikęs kliūtį, tyrinėtojas turėtų sudėti rankas ir pasiduoti. Pagaliau tyrėjui (kaip ir demagogui) svarbu galutinis reiškinio vaizdas, jį sužadinusios priežastys ir iš to kilusios pasekmės. Viena galima tikrai pasakyti, jog negalima atmesti prielaidos, kad išorinės sąlygos turi reikšmės demagogo genezei. Jeigu auklėjimas ir švietimas jau iš vaikystės pradeda formuoti asmenybę, lavinti žmogaus įgūdžius ir jo prisitaikymą ieškant savo vietos visuomenėje ir vėliau dalyvaujant jos kuriamojoje veikloje, tai be abejo, ir auklėjimas, ir švietimas turi reikšmės taip pat ir vėlesniam demagogo vystymuisi. Man nepavyko istorijoje rasti liudijimų, kad tas ar kitas demagogas

būtų atsiskleidęs dar vystykluose. Reikia manyti, kad demagogu tampama, o genijum ar nevykėliu — gimstama. Čia stebime tą patį vaizdą, kaip ir kitais atvejais — tampama, o ne gimstama, pavyzdžiui, vagimi ir mokytoju, banditu ir politiku.

Vis dar lieka neaišku, ar demagogas savo tapsmą išgyvena suvoktai. Ar suvokia demagogas, kad jis juo tampa ar kad jau yra juo tapęs? Rytų išminčiai sako, jog tik suvokta tiesa suprantama ir priimama. Etika mums pakankamai suprantamai paaiškina, kodėl didžioji visuomenės dalis laikosi įsikibusios moralės. Tačiau vis dėlto nėra iki galo ištirta, kodėl tik nedaugelis vadovaujasi demagogikos principais. Kodėl dorovingas varguolis vėliau užsiners kilpą ar savo vargą jau atvargęs pensininkas kantriai mirs badu, bet neis vogti bulvių iš svetimo daržo? Kodėl bankininkas vėliau pavogs po skatiką suneštas investuotojų lėšas ar sudarys verslininkui tokias sąlygas, kad tas bankrutuotų, o šis galėtų pasiglemžti jo turtą, bet nesitenkins laiku grąžinamu kreditu ir jo procentais?

Tai, kas pasakyta, verčia manyti, jog demagogo duona anaipol nesaldi. Laisvanoriškai apsisprendusiam ar aplinkybių verčiamam (kas žino, gal kartais pasitaiko ir tokių atvejų?) demagogui ne visada bus lengva atlaikyti viešąją opinią, kuri kartais būna gana griežta. Tačiau lengva ar sunku, o demagogui savo tikslo siekti tenka bet kokiomis sąlygomis. Jeigu aplinkybės nepalankios, jis turi savyje rasti sugebėjimą jas pakeisti savo naudai. Jeigu kartais demagogą kamuoja sąžinė dėl padarytų nusikaltimų (neatmeskime ir tokios galimybės!), tai tėra tik dar viena nepalanki — šįkart vidinė — sąlyga, kurią jis turi pakeisti sau naudinga linkme.

Didysis ekranas taip ir liko neapšviestas. Pyktelėjusi lėktuvo patarnautoja, gal reikėtų sakyti „stiuardese“, patrankė ekraną kumštimi, bet ir tai nepadėjo. Ranka numojusi ji nuėjo ir į ekraną daugiau dėmesio nebekreipė, nei pasinaudojusi PA sistema, susidariusios padėties nepaaiškino keleiviams, bet arčiau sėdėjusiems kažką pamurmėjo. Keleto skundai irgi nesulaukė atgarsio. Nekreipdama dėmesio, ji prisijungė prie kitų vežimėlių su gėrimais stumdžiusių savo bendradarbių.

Gerais laikais, kiek pamenu, kai skrisdavome į Europą, pasiūlydavo ir kilmingesnių gėrimų. Galėjai veltui gauti vyno ar importuoto alaus, net ir „škotiškos“ — šį sykį teko pasitenkinti vaisvandeniais bei vaisių sultimis. „Gal ir gerai, kad taip“, — pagalvojau, ir sutikau su nauja tvarka. Kelionių vadovai pataria vengti nakties metu skrendant stipresnių bei su kofeinu gėrimų. O jei šį kartą kas stipresnio pasigedo, galėjo nusipirkti po penkis dolerius ar eurus už vieną gėrimą. Eurų turbūt mažai dar kas ir turėjo, o jei turėjo, juos taupė rytdienai Paryžiuje. Bet už tai visi atrode blavūs, prašančių pakartoti vieną po kito — tokių nematėme. Apie vakarienę nebūtų daug ko ir pasakyti. Keleiviai dėl anksčiau pasitaikiusių nesklaidumų prieš išskrendant, o buvo tokių, kurie Čikagoje atsirado iš toliau, su persėdimu, jau buvo gerokai išvargę ir ilsėjosi. Vėsinimo sistema, ypač pakilus, per 30,000 pėdų aukščio, stipriai šaldė; susisukę į šiltus apklotus, kai kurie bandė snausti, rodomais filmiais jie vis vien nebūtų pasidžiaugę.

Po vakarienės patarnautojos pravažiavo dar kartą taku, siūlydamos pasinaudoti proga ir apsipirkti neapmuitinamomis prekėmis, bet mažai kas ir į jų siūlomą prekę atkreipė dėmesį. Norinčių apsipirkti daug nebuvo. Pačiam prieky lėktu-

Į ŽYDROJO KRANTO IR LEVANDŲ KRAŠTĄ JUOZAS KONČIUS

Nr. 2

vo, viena jaunesnio amžiaus moteris, matyt, negalėdama užmigti, nusipirko kvėpalų buteliuką. Nepagalvojo, kad skrenda į Paryžių, kuris, kaip žinia, yra garsus, ir kvėpalais neaplenkiamas.

Į Charles de Gaulle vardo oro uostą atskridome kone nustatytu laiku. Kiek kas miegojo per naktį, kiek ne, kad ir netvirtomis kojomis, yrėmės per minią žmonių. Neperdėsiu sakydamas, kad

žmonių ten buvo ne minia, bet minios. Esu ne kartą skridęs, bet tokios kamšaties, kaip Paryžiuje, dar nebuvo tekę matyti. Jei čikagiškiai didžiuojasi O'Hare oro uostu — jo dydžiu ir kitais privalumais, prieš Paryžių visa tai nublinksta įvairiaspalvė visų rasių ir visokiųjų apdarais dėvinčiais bei kalbomis, ne vien prancūziškai, kalbančiais žmonėmis, kurie susirūpinę kažkur skubėjo, ristele bėgo — šukaudami, lyg pasimetę.

Vienoje vietoje net nebeaišku pasidarė, kas terminale vyksta: ginkluota policija sustabdė ir užblokavo į visas puses besigrūdančią minią. Pasistiepus pastebėjau iš lauko, kur stovėjo išsiri-kiavę tarptautiniai lėktuvai, žydrai žalios spalvos apsiaustus vilkintys lėktuvų patarnautojai veržėsi pro duris į vidų ir šurmuliudami kažką garsiai šaukė, skandavo kažkokius šūkius. Tankiai išsidėstę policininkai ramiai stovėjo stebėdami šią keistą sceną, bet į ją mažai reagavo. Rėksniai pašūkavo, patriukšmavo keletą minučių ir gerai nusiteikę, vėl išgarmėjo pro duris, kiekvienas prie savo darbo. Iš karto kone išsigandome, kol pastebėjome, kad į šį šurmulį iki dantų apsiginklavę policininkai nereaguoja. Tik iš kitur atskridę sve-timšaliai nustebe dairėsi.

Bus daugiau

Nica, pakeliui į Monaco.

G. Soros politika — ugdyti narkomanus?

Atkelta iš 1 psl.

Pasak jo, G. Soros institucijos, iš kurių pagrindinė yra Atviros Lietuvos fondas (ALF), labai seniai finansuoja mokslininkus, visuomenės veikėjus, teisėjus, policiją, žmogaus teisių gynėjus, kovą su korupcija — skiria pinigų ir kviečia į įvairias konferencijas, kur žmonės išsitraukia, pamatę patogų gyvenimą, o gal susižavi tomis idėjomis — sunku pasakyti. Tarp tokių yra Narkotikų kontrolės departamento direktorės pavaduotoja Rima Vaitkienė, to paties departamento darbuotoja Ona Grimalauskienė, premjero konsultantas sveikatos klausimais Jonas Kairys. Pasižiūrėkime, kaip seniai pradėtas remti sveikatos apsaugos ministras Žilvinas Padaiga.

„Vienas iš narkomanijos tinklo egzistavimo požymių: ieškoma žmonių, galinčių užimti svarbius postus. Ž. Padaiga buvo iki savo posto kilstelėtas, kai jam buvo pavesta vadovauti Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) tyrimui dėl žalos mažinimo programų (ŽMP). Neatsitiktinai Kauno medicinos universitetas, kur jis tebedirba, yra gausiausiai ALF finansuojama įstaiga. Todėl nekyla abejonių, kodėl ir tapęs sveikatos ministru jis vėl remia ŽMP“, aiškino G. Našlėnas.

Jo manymu, G. Soros tikslams padeda ir teisingumo viceministras Gintaras Švedas. „To padariniai akivaizdūs. Matėme, kaip vienas pagrindinių narkotikų prekeivių, pasinaudojęs Bausmių vykdymo kodekso spraga, susiradęs žmoną ir vaikų, išėjo į laisvę. Naudojantis Baudžiamojo kodekso spraga narkotikų prekeiviams ne vienerius metus buvo skiriamas tik areštas arba bauda.

ALF įsteigė teisėjų mokymo centrą, kuriame ne vienerius metus teisėjams buvo skaitomos paskaitos apie toleranciją „narkotikų vartotojams“, kad narkotikų prekeiviui, jeigu jaunas, reikia duoti galimybę pasitaisyti ir t.t. Po to matėme, kaip teisėjai skirdavo narkotikų prekeiviams areštą argumentuodami: ne teisistas, turi vaikų, gailisi.

Žinome tokių, kurie 8 kartus teisti už narkotikų prekybą. G. Švedo nuopelnas, kad kartotinum nepaisoma, kiekviena nusikalstama

veika nagrinėjama kaip atskiras epizodas“, — piktnosio G. Našlėnas.

Jo teigimu, kai kuriose šalyse narkotikų prekeiviams netaikoma amnestija — tai valstybės požiūris į narkotikus. Lietuvoje suklestėjo kvailo liberalizmo atmaina, kuri jau duoda rezultatų.

Į klausimą, kokių mastu Lietuvoje manipuluojama žmogaus teisių tema, G. Našlėnas atsakė, kad destrukcija sukelia G. Soros arba ALF įkurtos ir išlaikomos organizacijos, nebūtinai kiekviena jų šnekančios apie narkotikų legalizavimą — Pilietinių iniciatyvų centras, Žmogaus teisių stebėjimo institutas, Pilietinės visuomenės institutas. Tarkime, koalicija „Galiu gyventi“, vienijanti daugelį G. Soros remiamų organizacijų ir asmenų, sudarė žodynėlį, kuriame prostitutės siūlo vadinti „sekso paslaugų teikėjomis“, narkomanus — „narkotikų vartotojais“. Tai nesveiko liberalizmo brukimas visuomenei.

G. Našlėno manymu, Pilietinių iniciatyvų centras sukėlė moksleivius prieš narkotikų testavimą. Moksleivių parlamentas yra šio centro sukurta institucija, kurios iki šiol sąmoningai neregistruoja jokių pavidalų ir tampo už pavadėlio. Organizuoja mokymus, per kuriuos vaikams „plaunamos“ smegenys: „Tu gali pasirinkti, vartoti ar ne, yra vartojančių, bet nemiršančių, yra pasveikusių“...

Paklaustas, ar Narkotikų kontrolės departamentas (NKD), kurio patvirtintu 2006 metų narkomanijos prevencijos priemonių planu piktnamasi, susijęs su G. Soros pinigais, G. Našlėnas teigė, kad NKD remia narkotikų politikos liberalizavimą. Šios institucijos vadovės Audronė Astrauskienė ir R. Vaitkienė bendradarbiauja su G. Soros organizacijomis. Jungiamoji grandis tarp NKD ir tų organizacijų šiuo metu yra R. Vaitkienė, dirbanti kaip valstybės pareigūnė ir kartu esanti koalicijos „Galiu gyventi“ oficiali partnerė.

„Koalicija 'Galiu gyventi' neabejotinai siekia narkotikų politikos liberalizavimo ir tarnauja G. Soros interesams, o NKD su niekuo daugiau iš nevyriausybinių nebendradarbiauja“, — tvirtino jis.

Politologai Seimą kaltina demokratinių tradicijų laužymu

Atkelta iš 1 psl.

daro sunkiai pamatuojamą žalą parlamentinei demokratijai“.

A. Lukošaitis nuogąstavo, kad griūdama viena tradicija sukurtų naują tradiciją, kad bet kuriuo atveju dauguma galėtų spręsti dėl visų komisijų kūrimo.

Tačiau pašnekovas teigiamai įvertino, kad Seime pristabdytos įstatymų leidybos dirbtuvės: „Mažiau dirbama ir mažiau 'pridirbama'“. Seimas, pasak politologo, daugiau dėmesio turėtų skirti parlamentinei kontrolei — būtent ji, o ne teisėkūra Europos šalyse esanti pagrindinė parlamentų funkcija.

Kauno technologijos universiteto Politikos ir viešojo administravimo instituto direktoriaus Algio Krupavičiaus teigimu, nors parlamentariai sukelia mažiau skandalų, nei prieš kelis mėnesius, daugumos jų dar negalima vadinti patyrusiais politikais. „Į Seimą atėjo nemažai žmonių, kurie anksčiau buvo toli nuo politikos. Metai yra nepakankamas laikotarpis, kad juos būtų galima pripažinti patyrusiais politikos vilkais“, — sakė politologas.

Anot A. Krupavičiaus, Seimo politinė įvairovė tapo viena iš efektyvaus darbo kliūčių, sukuriančių įtampą tiek valdančiojoje koalicijoje, tiek opozicijoje, kuri esą dar niekada nebuvo tokia neaiški. Tuo tarpu skandalai, į kuriuos anksčiau nuolat įsiveldavo parlamentariai, ir pačių politikų veiklai tirti kuriamų komisijų gausa neužtikrina Seimo kaip sklandžiai veikiančios institucijos įvaizdžio.

Politologo teigimu, praėjusios savaitės balsavimas dėl komisijos A. Brazausko šeimos verslui tirti paro-

Alvidas Lukošaitis
Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

dė, jog valdančioji dauguma yra itin trapi. Tačiau esą ne vienai koalicijos partijai nebūtų naudingas jos suardymas. „Nepaisant visų kliuvinių ir tarpusavio ginčų, valdančioji koalicija stengsis išlikti“, — sakė A. Krupavičius.

Naujos kadencijos Seimo nariai priesaiką davė praėjusių metų lapkričio 15 dieną. Daugiausia parlamentarų mandatų iškovojo pirmą kartą rinkimuose dalyvavusi Darbo partija. Ji kartu su socialdemokratais, Naująja sąjunga bei Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga sudarė valdančiąją koaliciją.

Iki šios dienos dabartinis Seimas priėmė 419 teisės aktų. Bene svarbiausias Seimo sprendimas buvo pataisos dėl mokesčių reformos — gyventojų pajamų mokesčio mažinimo ir laikinojo socialinio bei turto mokesčių įvedimo. Be to, jau įsibėgėjus vasarai ir praėjus maždaug metams po Konstitucinio Teismo įpareigojimo, parlamentarams pavyko įteisinti savo atostogas.

Č. Juršėnas: opozicija turi milžiniškas teises

Atkelta iš 1 psl.

„Jie turi dideles teises. Pasižiūrėsiu, kaip jie moka skaityti Konstituciją ir statutą. Nekorektiška man patarinėti, ką jie prieš mane turėtų daryti — jei labai norės, jie galės manęs paprašyti patarimo“, — pabrėžė Č. Juršėnas.

Paklaustas, kaip rasti atsakymus visuomenei, Č. Juršėnas teigė, jog geriausia būtų ieškoti atsakymų per teisinės institucijos ir teisingumą Lietuvoje užtikrinančius teismus.

Č. Juršėnas taip pat priminė, jog Seimo opozicija turi svarbią teisę — daryti pareiškimus Seimo posėdžių pabaigoje.

Pasak Č. Juršėno, lyginant su kitų kadencijų Seimais, pastarasis išsiskiria būtent gausiai sukurtais laikinųjų komisijų skaičiumi ir kartu — ypač retais Seimo narių pareiškimais.

„Komisijų yra daugiau lyginant su kitomis kadencijomis — per vienerius metus daugiau nei 10 komisijų. Pareiškimų, kuriuos turi teisę daryti ar frakcija, ar kiekvienas Seimo narys — beveik nėra, o tai labai svarbi opozicijos teisė. Jei kas nepatinka — ji kasdien posėdžio pabaigoje gali daryti vieną, du ar penkis ir daugiau pareiškimų. Kažkodėl šia teise nesinaudoja“, — aiškino Č. Juršėnas.

Socialdemokratų vieno vadovų teigimu, tokie pareiškimai „sudarytų galimybę kasdien sukritikuoti įskutus poziciją arba bet ką“. Ypač svarbūs pareiškimai pagal statutą

gali būti pavesti komitetams nagrinėti.

Č. Juršėnas priminė, jog buvęs Aukščiausiosios Tarybos narys Algirdas Endriukaitis „kasdien“ darydavo pareiškimus ir „juos eiliuodavo“.

Tuo tarpu Tėvynės sąjungai Seimo pirmininko pavaduotojo teiginiai, esą konservatoriai turi „milžiniškas teises“, tačiau jomis nesugeba naudotis — kad ir skaityti pareiškimus Seime — kelia juoką.

„Mes stengiamės išnaudoti pirmiausia prasmingas ir galinčias turėti praktinį poveikį parlamentinės kontrolės priemones. Pareiškimas gali atkreipti visuomenės dėmesį, bet tai, kad jis perskaitomas plenarinio posėdžio salėje, jis nėra niekuo ypatingas, nei pareiškimas, kurį perskaitome spaudos konferencijoje, kurių tikrai būna“, — komentodamas Č. Juršėno siūlymus naudotis pareiškimų teise, sakė konservatorius Jurgis Razma.

Atsakydamas į klausimą, kodėl vis dėlto komisija, turėjusi tirti A. Brazausko šeimos verslo reikalus, nesudaryta, pastarasis atsakė, jog „vardan premjero ramybės“.

„Sprendžiant šitos komisijos klausimą, reikėjo galvoti apie Lietuvą ir padėti Lietuvoje; svarbiausia — pasirengimas euro įvedimui, 'Mažieji naftos' likimas, kitų metų Biudžeto įstatymo projektas“, — sakė Seimo pirmininko pavaduotojas Č. Juršėnas. Šiuos darbus turi užbaigti tie, kurie išmano. Aš manau, kad A. Brazauskas šį tą išmano“, — tęsė socialdemokratas.

Sportas

* Savaitgalį Panevėžyje vykusiam VII tarptautiniame Vitalijaus Karpčiausko vardo bokso turnyre lietuviai nugalėjo penkiose svorio kategorijose. Jauni mūšikiai grupėje nugalėtojai tapo Gytis Vaitkus (svorio kategorija iki 54 kg) ir Vaidas Balčiauskas (75 kg), o suaugusiųjų grupėje nugalėjo Marius Vyšniauskas (51 kg), Mindaugas Vyšniauskas (75 kg) bei Vitalijus Volkovas. Panevėžio pramogų centre dviejose amžiaus grupėse varžėsi 97 boksaininkai iš dešimties valstybių.

* Savaitgalį įvyko vienerios 2005-2006 metų Europos regbio čempionato 3B pogrupio rungtynės. Armėnijos rinktinė 57:17 su triuškinu Bulgarijos komanda, tačiau nesugebėjo aplenksti penkių komandų turnyre pirmujančios Lietuvos rinktinės. Lietuviai pirmosiose pogrupio rungtynėse bulgarus nugalėjo didesniu skirtumu — 65:12.

* Kauno „Sūkurio“ klubo atstovai Arūnas Bižokas ir Edita

Daniūtė trečią kartą per savo karjerą iškovojo pasaulio klasikinių sportinių šokių čempionato bronzos medalius. Praėjusių metų planetos vicečempionai, treniruojami Jūratės bei Česlovo Norvaišų, bronzą pelnė 2002 bei 2003 metais. Šių metų pirmenybių Vokietijoje finale kauniečius aplenkė pasaulio čempionais vėl tapę italai Domenico Soale ir Gioia Carasoli bei sidabrą iškovoję Vokietijos šokėjai — Saša ir Nataša Karabėj.

* Penktą pergalę septintose NBA reguliariojo sezono rungtynėse iškovojo Žydrūno Ilgausko ir Martyno Andriuškevičiaus Cleveland „Cavaliers“ komanda. „Cavaliers“ svečiuose po pratęsimo 108:100 nugalėjo Orlando „Magic“ komandą. Starto penkete rungtynes pradėjęs Ž. Ilgauskas pelnė 20 taškų, per 34 minutes pataikęs 8 dvitaškius iš 13 bei realizavęs visus 4 baudų metimus, po krepšiais lietuvis atkovojo 5 kamuolius, atliko rezultatų perdavimą bei dukart suklydo.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS
žinių agentūrų pranešimais)

Europos teismai gali paprieštarauti kai kuriems JAV veiklos metodams

Bruselis, lapkričio 14 d. (BNS) — Trys Europos valstybės svarsto teisminius tyrimus dėl galimų kriminalinių pažeidimų, susijusių su CŽV veiksmams Europoje, rašo Briuselio leidinys „The EU Observer“.

Šios bylos jau kuris laikas tiriamos, bet didesnio dėmesio jos sulaukė neseniai spaudoje pasirodžius pranešimams, kad JAV Centrinė žvalgybos valdyba laiko įtariamus asmenis slaptuose sulaikymo centruose Europos rytuose.

Kovo mėnesį Ispanijai priklausanti Maljorkos salos teisėjas pradėjo tyrimą dėl vietos laikraščio pranešimo, kad į salos tarptautinį oro uostą atskrisdavo lėktuvai, kuriais, kaip žinoma, nuolat naudojasi CŽV.

Ispanijos nacionalinio teismo dabar bus paprašyta svarstyti, ar CŽV, pagal vadinamąją išdavimo kitoms valstybėms programą, nukreipdavo per Maljorką savo lėktuvus su įtariamais teroristais, rašo „The New York Times“. Šioje programoje numatyti ir slapti įtariamų teroristų pagrobimai.

Italija ir Vokietija taip pat svarsto tyrimus dėl galimų kriminalinių pažeidimų, susijusių su CŽV operacijomis Europoje.

George W. Bush administracija gali sulaukti formalaus Italijos prašymo išduoti 22 buvusius ir esamus CŽV agentus, kuriuos Milano prokuroras ir teisėjas kaltina beveik prieš tris metus pagrobęs vieną radikalių

pažiūrų imamą.

Italijos teisingumo ministras Roberto Castelli po apsilankymo Washington sakė, kad perskaitys dokumentus ir tada nuspręs, ar išsiųsti Jungtinėms Valstijoms prašymą išduoti minėtus agentus.

Vokietijoje buvo pradėtas atskiras tyrimas dėl imamo Abu Omar pagrobimo 2003 metų vasarį.

Tas vyras buvo sulaikytas Milane, nuvežtas į Italijos oro pajėgų bazę, kariškių lėktuvu išskraidintas į Vokietiją ir galiausiai atsidūrė Cairo.

Minimose Italijos Aviano ir Vokietijos Ramšteino oro bazėse yra dislokuoti JAV oro pajėgų junginiai.

Vokiečių prokuroras Eberhard Bayer, kurio apygardoje yra Ramšteino bazė, prieš dvi savaites sakė, kad išstudijavęs surinktus įrodymus nuspręs, ar buvo įvykdytas nusikaltimas.

Praėjusią savaitę Europos Taryba Strasbourge pavedė šveicarų liberalių pažiūrų politikui Dick Marty išsiaiškinti, ar tikrai esama slaptojo centru, kuriuose amerikiečiai laiko įtariamus teroristus.

JT specialusis pranešėjas kankinimų klausimais Manfred Nowak taip pat gali pradėti tyrimą.

Praėjusią savaitę jis sakė, kad jei minimi pranešimai apie CŽV veiklą yra teisingi, tai agentūra užsiėmė „sisteminga priverstinio din-gimo praktika“.

Teroristų taikiniu galėjo būti Sydney branduolinis reaktorius

Sydney, lapkričio 14 d. („Reuters“/BNS) — Aštuoni Sydney gyventojai, sulaikyti dėl įtarimų terorizmu, galėjo planuoti išpuolį prieš šio miesto branduolinį reaktorių, pranešė policija.

Jų dvasinis vadovas, kuriam taip pat buvo pateikti kaltinimai terorizmu, šiems vyrams sakė, kad jei jie nori mirti už džihadą, jie turi padaryti „kiek galima daugiau žalos“, teigiama 21 puslapio policijos teismo dokumente.

Jame rašoma, kad praėjusią savaitę per plataus masto operacijas suimti asmenys buvo nusipirkę cheminių medžiagų, panaudotų per liepos 7-osios sprogimus Londone, turėjo bombų gaminimo instrukcijas arabų kalba ir vaizdajuostes, pavadinamas „Šeicho Osama pasiruošimo kursas“ ir „Ar esi pasiruošęs mirti?“.

Policija teigia, kad 2004 metų gruodį trys iš sulaikytų įtariamųjų — Mazen Touma, Mohammed Elomar ir Abdul Rakib Hasan — buvo sustabdyti prie Sydenay Lucas Heights branduolinio reaktoriaus. Vyras teigė atvažiuavęs į šį rajoną pasivažinėti dviračiu, kuris gulėjo jų automobilio bagažinėje, tačiau apklausti atskirai, davė skirtingus savo veiklos parodymus. Kiek vėliau policija aptiko, kad neseniai buvo nupjauta reaktoriaus komplekso vartų spyna.

Dokumente rašoma, kad šeši įtariamieji 2005 metų kovo ir balandžio mėnesiais atokiuose Australijos rajonuose dalyvavo „medžioklės ir stovyklavimo išvykose“, kurios, policijos teigimu, buvo pasiruošimo džihadui stovyklos.

„Šis pasiruošimas dera su teroristų pasiruošimo būdais prieš atakas“, — teigiama policijos dokumente ir priduriama, kad vienas įtariamasis 2001 metais taip pat buvo išvykęs į teroristų apmokymo stovyklą Pakistane.

Pasak policijos, Melbourne gyvenantis musulmonų dvasininkas, kuris taip pat buvo sulaikytas per minėtas operacijas ir kuriam bei dar aštuoniems vyrams iš to paties miesto buvo pateikti su terorizmu susiję kaltinimai, buvo dvasinis Sydney ir Melbourne grupuočių vadovas.

Abdul Nacer Benbrika, dar žinomas kaip Abu Bakr, „ekstremistams duodavo patarimus ir nurodymus“ bei yra „viešai išreiškęs savo paramą smurtiniam džihadui“, pažymiama dokumente.

Per susitikimą vasario mėnesį A. N. Benbrika su vyrais iš Sydney kalbėjosi apie kovą su tais, kurie priešinosi šariato teisei.

„Jeigu norime mirti už džihadą, turime padaryti kiek galima daugiau žalos. Sugriauti jų pastatus, viską. Atimti jų gyvybes“, — per šį susitikimą teigė dvasininkas.

EUROPA

PARYŽIUS

Prancūzijos vyriausybė pritarė tam, kad būtų prašoma parlamento trims mėnesiams pratęsti nepaprastąją padėtį, kuri buvo paskelbta siekiant nuslopinti daugiau kaip dvi savaites miestuose vykstančias riaušes. Pasak vyriausybės atstovo Jean-Francois Cope, prezidentas Jacques Chirac per rytę įvykusį specialų ministrų kabineto posėdį pažymėjo, kad nepaprastosios padėties galiojimo pratęsimas būtų „tik laikinas“. Prezidentas, kuris nuo spalio 27 dienos, kai prasidėjo neramumai, viešai kalbėjo tik du kartus, buvo kritikuojamas dėl to, kad nesiima aktyvaus vaidmens slopinant šią krizę. Policijos duomenys apie padegtus automobilius ir sulaikytus asmenis rodo, kad neramumai šalyje toliau palaipsniui slopsta.

BERLYNAS

Berlyne naktį iš sekmadienio į pirmadienį buvo padegti keturi automobiliai ir du ekskavatoriai. Dėl šių incidentų sulaikyti trys įtariamieji. Praėjusią savaitę Berlyne buvo sudeginta apie dešimt automobilių. Policija šiuos įvykius vertina atsargiai, teigdama, jog nėra tiesioginių įrodymų, kad juos būtų paskatinę neramumai kaimyninėje Prancūzijoje.

LONDONAS

Irake dislokuotų Didžiosios Britanijos karių pasitraukimas ir pareigų perdavimas vietos pajėgoms gali prasidėti per artimiausius 12 mėnesių, pirmadienį teigė gynybos sekretorius John Reid. „Kai jų saugumo pajėgos pasieks tokį lygį, jog galės perimti kovą su terorizmu, mes ją perduosime patiems irakiečiams“, — per BBC radiją teigė J. Reid. „Tai yra procesas, o ne įvykis, — pažymėjo jis. — Pasitraukimas vyks keliais etapais, nes skirtingose šalies dalyse irakiečių pajėgos bus skirtingo lygio“. Irako prezidentas Jalal Talabani sekmadienį sakė, kad

irakiečių pajėgos pasirengs pakeisti britų karių per vienerius metus. Tai dar labiau sustiprino prognozes, kad netrukus gali prasidėti plataus masto JAV vadovaujamos koalicijos pajėgų pasitraukimas. Norėdamas paaikškinti J. Talabani žodžius, J. Reid teigė: „Mes nesakome, kad pasitraukimas įvyks iš karto. Mes nesakome, kad jau numatyti terminai, kurių laikysimės nepaisydami sąlygų. Mes nesakome, kad visi kariai išvyks iki 2006 metų pabaigos“.

OSLO

Naujoji Norvegijos kairiųjų vyriausybė, šiuo klausimu sekdama ankstesnės vyriausybės pėdomis, grasina uždaryti privačias bendroves, kurių valdybose neužtikrintas pakankamas moterų atstovavimas. „Norėčiau nuo 2006 metų sausio 1 dienos taikyti sankcijų sistemą, pagal kurią būtų galima uždaryti lygybės taisyklių netaikančias bendroves“, — pareiškė praėjusį mėnesį vadžią perėmusios vyriausybės šeimos ir vaikų reikalų ministrė Karita Bekkemellem. Jeigu naujosios nuostatos bus patvirtintos, bendrovės turės įvykdyti lygybės reikalavimą per dvejus metus, priešingu atveju joms bus pritaikyta administracinė procedūra, kurią užbaigus bendrovės būtų uždarytos. Ši bausmė yra vienintelė, numatyta įstatyme.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos prezidentas Vladimir Putin padarė keletą prezidento administracijos, vyriausybės narių ir regionų vadovybės personalo pakeitimų — savo administracijos vadovą Dmitrij Medvedev paskyrė pirmuoju vicepremjėru, gynybos ministru Sergej Ivanov — vicepremjėru, palikęs jį taip pat ir ministro poste. Prezidento administracijos vadovu paskirtas buvęs Tiumenės srities gubernatorius Sergej Sobianin. Anksčiau vieninteliu vicepremjėru vyriausybėje dirbo Aleksandr Žukov. Prezidento įgaliojimai atstovai Pavolgio apygardoje ir Tolimuosiuose Rytuose Sergej Kirijenko ir Konstantin Pulikovskij perkelti į kitą darbą. Prezidento atstovu Pavolgio federalinėje apygardoje paskirtas Aleksandr Konovalov — buvęs Baškirijos prokuroras.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas
laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Krovinių gabenimas
lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Automobilių pirkimas bei
siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Krovinių pervežimas
visoje Amerikoje.

Trucking

Smulkių siuntinių siuntimas bei
pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje,
Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

SERGA FIKUSAS

C1US GAUSITE SĖKMINGAI UŽPILDYTOS <<
67 ANKETOS SPAUSDINTĄ PATVIRTINIMĄ <9
<< TEL: 800-775-7363, 708-599-9680 <<

LIETUVIŲ TELKINIAI

CLEVELAND, OH

BALFo vėjus tęsiamas toliau

Nors šios organizacijos centras paskelbė spalį vėjus mėnesiu, kuris jau baigėsi, Cleveland šalpos darbuotojai ir talkininkai šį darbą tęsia toliau.

Po 14 metų nuoširdaus darbo Cleveland BALFo skyriaus pirminkas Vincas Apanius pasitraukė. Jis tikrai nusipelnė nuoširdžiausios padėkos. Šalpos darbą tęsia nauja valdyba, kurios nariai jau seniai žinomi kaip geranoriai darbuotojai — reikalų vedėja Ona Šilėnienė, išdininkas Vincas Urbaitis ir nariai: Nometa Vucianienė, Jurgis Šenbergas ir Dana Čipkienė. Tikslai metus trumpą žvilgsnį į naujos valdybos atliktus darbus nuo praėjusių metų iki šių metų spalio mėn., matyti gražūs rezultatai. Vien Vilnijos lietuviškoms mokykloms išsiųstos 88 dėžės padovanotos mantos, kurios svėrė 3,908 svarus ir kurių persiuntimas kainavo 2,909.52 doleriai. Tolimesnį siuntų darbą, kurį atlikdavo per tryliką metų Ona Šilėnienė, su Magdūtės

Liutkienės ir Marytės Puškorienės pagalba, BALFo centro pageidavimu dėl centro patyrusio netikėtų nuostolių, nutraukti.

Buvusi BALF skyriaus uoli talkininkė Jadvyga Ilendienė savo testamentu BALFui paliko 12,000 dolerių, prašydama tuos pinigus paskirstyti skyriaus šelptoms Vilnijos mokykloms. Susitarus su Tautos fondu, jau paskirta 29-nioms mokykloms po 300–400 dolerių. Tautos fondas pagal mokyklų įdukinimo programą pridedo 50 proc. skiriamos sumos kiekvienai mokyklai.

Cleveland BALFo darbuotojai, matyt, vadovaujasi filosofo A. Graf mintimi: „Geriausias būdas padaryti savo gyvenimą malonų sau, yra stengtis jį daryti malonų ir kitiems“. Visų mūsų noras ir pareiga turėtų būti padėti tiems, kurie be mūsų pagalbos vargiai galėtų matyti šviesesnių dienų. Clevelandiečiai ir toliau atsiliepią į BALFo išsiuntintus prašymus.

Paskutinis sudie Antanui Valaičiui

Antanas Valaitis

2005 m. spalio 3 d., sulaukęs 101 metų, į Amžinybės namus iškeliavo ilgametis DP kartos lietuvis. Su a.a. žmona Veronika, Antanas užaugino šešis vaikus: a.a. Vytautą, Aldoną Kamantienę, a.a. Rimą, Kęstutį, Algimantą ir Gintautą. Nuliūdę liko 18 vaikų ir 28 provaikaičiai. Iki pat mirties Antanas gyveno Cleveland rytiniame pakraštyje, Eastlake, Ohio.

Kai 2004 m. liepos 25 d., sekmadienį Antanas šventė savo 100-ąjį gimtadienį, buvo suvažiuavę artimieji iš visos Amerikos. Šių gražių iškilnių proga „Draugo“ bendradarbis Vacys Rociūnas dienraščio (2004.09.04) straipsnyje „Antanui Valaičiui 100 metų. Sukakties šventė Clevelande. Sugrįžimas į praeitį. Dabartinės dienos“ — akcentavo ryškiausius jo gyvenimo momentus. O jų būta ir sunkių, ir liūdnu, ir džiugių.

Atsisveikinimas su velioniu buvo Jakubs laidotuvių namuose. Dievo Motinos parapijos kleb. Gediminas Kijauskas, SJ, po laidotuvių maldų savo žodyje pabrėžė afa Antano tvirtą ryžtą, išlaikant religines ir tautines lietuvių dvasias savybes. Trys jo vaikai Gintautas, Aldona ir Kęstutis prisiminė tėvą jo ilgame ir nelengvame gyvenime.

Laidotuvių Mišiose giedojo solistė Virginija Muliolienė. Šv. Rašto ištraukas skaitė anūakai Edis Valaitis ir Regina Čyvaitė. Karstą nešė šeši velionio anūakai ir 2 anūkių vyrai.

Po laidotuvių dalyviai buvo pakviesti gedulingiems pietums „Gintaro“ restorane, kur apie senelį kalbėjo Gintauto Valaičio vyriausias sūnus dr. Anthony Valaitis, prisimindamas, kaip nuo pat jaunystės jis skynė su seneliu braškes, važiuodavo obuoliauti, augino daržus, domėjosi bitėmis. Clevelandiečiai pasigės Antano, ne tik ateinančio į bažnyčią su lazdele, bet ir jo bitučių medaus, kuriuo jis daug Cleveland gyventojų aprūpindavo.

Antanas buvo nepaprastai dosnus. Iš savo kuklių pensininko išteklių jis per 10 metų rėmė našlaitį Lietuvoje. Rėmė ir rūpinosi, kad Marijonų gimnazija Marijampolėje ir Prisikėlimo bažnyčia Kaune būtų atremontuotos, padėjo statyti pranciškonų namus prie Kryžių kalno, gailėjosi sugrįžtančių iš Sibiro ir aukojo Tremtinių fondui.

Antanas kuklus, kantrus, tiesos mylėtojas, gerbiąs kitus, jau ilsi Amžinybės ramybėje Visų Sielų kapinyne, kartu su tūkstančiais savo tautiečių.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute

Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnostikos ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Eg Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER

Akių ligos — chirurgija

150 E. Huron, Suite 1000

Chicago, IL 60611

Valandos pagal susitarimą

Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.

KARDIOLOGĖ — ŠIRDIES LIGOS

Midwest Heart Specialists

15900 W. 127th St. Ste 200

Lemont, IL 60439

630-719-4799

Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

55 E. Washington, Suite 2401,

Chicago, IL

Tel. 708-422-8260.

Tai — Jūsų laikraštis

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

„Dirvai“ 90 metų

Nors Cleveland, turįs tik apie 1/2 mln. gyventojų ir jame bei jo aplinkiniuose miesteliuose gyvena keli tūkstančiai mūsų tautiečių, įskaitant ir trečiąją bangą, gali didžiulis turį savo laikraštį „Dirvą“, jau švenčiantį 90-ąjį gimtadienį. Savaitraštis tikrai penkeriais metais jaunesnis už Čikagos dienraštį „Draugą“. Ši sukaktis prisiminta Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos seime Čikagoje, spalio 7–9 d. „Dirvos“ skaitytojai Clevelande sveikina sukaktuvininkę!

1916 m. rugpjūčio 26 išleistas pirmasis aštuonių puslapių tautinės minties laikraštis, pavadintas „Dirva“. Pirmas redaktorius — Vincas Jokubynas, o leidėjas verslininkas Apolonijus Bartosevičius. Po vienerių metų redagavimą perėmė Juozas Gedminas, o nuo 1919 m. iki 1948 m. redaktorius Kazys Karpis, 1948–1952 m. Vincas Rastenis. 1952 m.

įsteigta „Vilties“ draugija. „Dirva“ iš privačių asmenų perėjo į organizacijos kontrolę.

Dešimt metų (iki 1962 metų) laikraščio redaktorius Balys Gaidžiūnas, 1962–1968 m. redaktorius Jonas Čiuberkis, 1968–1991 m. Vytautas Gedgaudas. Paulius Vaitiekūnas redagavo trumpą laiką. Vėl Balys Gaidžiūnas 1991–1993 m. 1993–1995 m. — dr. Anicetas Bundonis. Jam grįžus Lietuvon, laikraštį redagavo nuo 1995 m. spalio iki 1996 vasario, „Dirvos“ tarnautojos Ona Šilėnienė, Giedrė Kijauskienė ir Olga Čepienė. 1996–2001 m. dr. Jonas Jasaitis. Laikinais redaktoriaus pareigas ėjo „Vilties“ draugijos pirm. Algirdas Matulionis, padedant valdybos nariams Vilijai Klimienei, Rutai Sakienei ir Antanui Mažeikai. Dabar „Dirvą“ redaguoja Vytautas Radzius „Lietuvių balso“ redaktorius Čikagoje.

50,000 dolerių lietuvių labdarai

Nuo 1990 metų į JAV LB Cleveland apylinkės socialinį skyrių, kuriam vadovavo Marija Mikonienė, įsijungus Angelei Staškuvienei ir Onai Šilėnienėi, suorganizuotas labdaros vienetas koldūnams—virtinukams gaminti, juos parduoti ir pelną skirti lietuvių labdarai. Per 15 metų šis darbščių moterų sambūris tyliai, bet veiksmingai dirbant, sukaupė per 50,000 dolerių, kurie išdalinti labiausiai pagalbos reikalingiems tautiečiams.

Per tuos metus, pasikvietęs 25–30 savanorių talkininkų, daugiausia pensijinio amžiaus, Dievo Motinos parapijos erdviose svetainėse ir virtuvės patalpose vienetą pagamina 5,000–6,000 koldūnų, juos

išparduoda ir 500–600 dolerių įneša Lietuvių kredito kooperatyvo „Taupa“ savo sąskaiton. Tokioms darbo sesijoms jos susirenka kas mėnesį ir rečiau. Pavargusias pakeičia naujos savanorės ir „fabrikas“ darbą tęsia toliau, negalvodamas išeiti pensijon.

Iš tvarkingai vedamų knygų ir buhalterijos įrašų matyti, kada ir kam pelnyti doleriai paskirstyti: Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai, Į Tėvynę grįžimo fondui, jėzuitų gimnazijai Vilniuje, Dievo Motinos parapijai, BALFui, „Caritas“ organizacijai, Kultūriniais darželiams, Viešvilės vaikų namams, keletai šeimų narių operacijoms ir t.t.

Vacys Rociūnas

SERGA FIKUSAS

Viena skaitytoja mums rašo: „Ačiū už visus gerus patarimus, tiek apie kambarines gėles, tiek apie augančias prie namų darželiuose. Gal galėtumėte duoti kokią patarimą apie fikusus? Pas mane namie fikusas auga jau penkeri metai — tikras galiūnas. Labai yra gražus dideli lapai, o aukšcio — apie 4–5 metrus. Atrodo, laistau pakankamai, bet daug lapų kraštuose pastebėjau rudas dėmeles iš apačios ir pradėjo gelsti kokie 6 lapai. Nežinau, kas tai per liga jį užpuolė, jeigu galėtumėte patarti, ką daryti, būsiu Jums labai dėkinga“.

Atsakymas. Kambariuose auginamų fikusų, angl. „Rubber tree“, lot. *ficus* (šiai šeimai priklauso daugybė augalų — gentyje apie 900 narių), yra nemažai skirtingų rūšių, pvz.: *Ficus elastica decora* (Indian-rubber plant), *Ficus benjamina* (Indian fig), kuris nepanašus į mums gerai pažįstamus fikusus, turinčius placius, stambius, tamsiai žalius lapus. Šio fikuso lapai nedideli, pailgi, daug šakų ir šakelių, jos net svyru žemyn (kaip verksnių gluosnių ar beržų). Kamienas šviesiai pilkas, švelnus, galima išauginti gražų medelį. *Ficus benjamina* dažnai auginami net parduotuvėse, istaigose („Draugo“ redakcijoje auga vienas toks medelis — jei kartas nuo karto nenukarpytume, seniai būtų lubas pasiekęs).

Visi fikusai yra patys nereikliausi kambariniai augalai. Jiems nereikia daug šviesos — gali augti net ten, kur retai pasiekia saulė (žinoma, kaip ir visiems augalams, jiems retkarčiais saulutė irgi patinka). Nulaužus šakutę ar kitaip pažeidus fikusą, bėga baltos sultys, kuriose yra kaučiuko — sustingsta, kaip guma (iš to ir angliškas vardas „rubber-tree“).

Kadangi paminėjote, kad Jūsų augalo lapai platus, stori, manau, kad kalbate apie stambialapį fikusą. Nors Jūsų augalas yra žalia lapas,

kai kurios rūšys turi margus lapus. Namuose, net ir nelabai palankiomis sąlygomis, plačialapiai fikusai užauga labai dideli — kartais priauga iki lubų, tuomet geriausia nukirpti pačią viršūnę su besikalančiu nauju lapu (nesirūpinkite, jeigu ims bėgti baltos sultys — jos tuoj sustos, nudžius ir augalui nieko nepakenks), fikusas pradės šakotis. Taip pat nereikia fikusų dažnai persodinti — jie visiškai patenkinti per mažuose puoduose ar vazonuose, ypač jeigu bent du kartus per metus patręšiate kambarinėms gėlėms skirtomis trąšomis (tinka ir „fish emulsion“, nors šios trąšos turi kiek nemalonų kvapą). Tačiau fikusai nepakenčia perlaistymo. Tuomet jų lapai pradeda gelsti ir kristi. Pakanka laistyti 2 kartus savaitėje, o žiemą — pakaks tik vieno karto. Nereikia leisti, kad žemė visiškai perdžiūtų — palieskite, patrinkite tarp pirštų, jeigu žemė labai sausa, byra, tuomet būtina skubiai laistyti. Laikykite žemę vos drėgną. Fikusai nepakenčia skersvėjo, ypač žiemą. Jų lapus reikia kartas nuo karto nūšluostyti šlapiu popieriniu rankšluosteliu — iš abiejų pusių. Tuo būdu pašalinamos dulės, augalas gali kvėpuoti ir atsikratoma voratinklėmis erkutėmis, nors jos retai fikusus puola. Kai kas pataria į vandenį, kuriuo plaunami fikuso lapai, įlašinti kelis lašus pieno, tuomet lapai gražiai žvilga. Aš niekuomet to nemėginau.

Jeigu Jūsų fikusui nepakenkė perlaistymas, dėl kurio pagelto lapai, arba nepakankamas vandens kiekis (lapai taip pat gali pagelsti ir nukristi), atidžiai apžiūrėkite lapų apačią, ypač prie gyslų ir naujus lapus, ar nėra ant jų nedidelių, šviesiai rudų pakilimų, ar jie, pabraukus pirštu, nėra aplipę tarytum permatomais klajais. Tokiu atveju fikusą eđa skydamariai (scale). Jais atsikratyti nelengva, bet galima tai padaryti, nivilgus vata apvyniotą pagaliuką spiritu (rubbing alcohol) ir juo nubraukus kenkėjus. Tai reikės pakartoti keletą kartų, o po to lapus nuvalyti šlapiu skudurėliu ar rankšluosteliu. Suprantu, tai ilgas darbas, bet juk augalas, taip ilgai augintas ir prižiūretas, vertas išgel-

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami

1-2 mieg. naujai suremontuoti butai.
1 mieg. — \$670-\$710;
2 mieg. — \$770-\$810.
1 mėnuo nemokamai.
Tel. 630-910-0644, Jana.

PASLAUGOS

STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654, 773-581-8654

beti. Jeigu visos, čia paminėtos, gelstančių lapų priežastys neatitinka Jūsų fikusui, taip pat atsiminkite, kad kiekvienas augalas anksčiau ar vėliau numeta tam tikrą lapų dalį, išsiaugindamas naujus. Tai natūralus gamtos procesas.

AR ROŽĖS SPĖS UŽMIGTI?

Klausimas. Nors jau vidurys lapkričio, mano rožės dar labai gražiai žydi, net ir po pirmųjų šalnų. Ar, šalčiams prasidėjus, jeigu ant krūmų dar bus likę žiedų, reikia juos nukirpti, ar tai nepakenks rožių kerui?

Atsakymas. Ruduo rudenii nelygus. Kai kuriais metais rožės pasirošia žiemos miegui jau rugpjūčio gale, o šiomet, kaip sakote, toks ilgas ir šiltas ruduo, kad jos net nemanė „miegoti“. Nesirūpinkite dėl žiedų ar lapų, kurie dar labai žali. Per ateinančias kelias savaites kerai pradės prisitaikyti prie vėsio (arba net šalto) oro, trumpų, apsiniaukusių dienų ir ilgų naktų. Rožės karpyti rudenį nepatartina. Palaukite pavasario — kai atšils oras ir kerai pradės sprogti, pamatysite, kuri šakų dalis nudžiūvusi, tai galėsite nukirpti. Problema atsiranda tik tuomet, kai rožės kėras nudžiūsta iki pat žemės (arba iki gumbelio, kur jis iškiepintas), tuomet iš šaknų atželia laukinė erkšėtrožė, kurios žiedai tuščiaviduriai, nepatrauklus. Tokia rožė jau neišgelbstima — geriausia ją iškasti ir pasodinti naują.

AR NUKIRPTI?

Klausimas. Savo darželyje prie namų turiu daug vadinamų ornamentinių smilgų, kai kurios labai aukštos, o jų žiedinės šluotelės atrodo kaip stručių plunksnos. Perkant šias daigiametės žoles, man patarė, kad palikčiau per žiemą nenukirpti, tačiau sniegas ir vėjas jas visai išlaužo, išlanksto ir jokio grožio nėra. Ar augalams pakenktų, jeigu rudenį (jau dabar) tuos aukštus stiebus su sausomis žiedų šluotelėmis nukirpčiau?

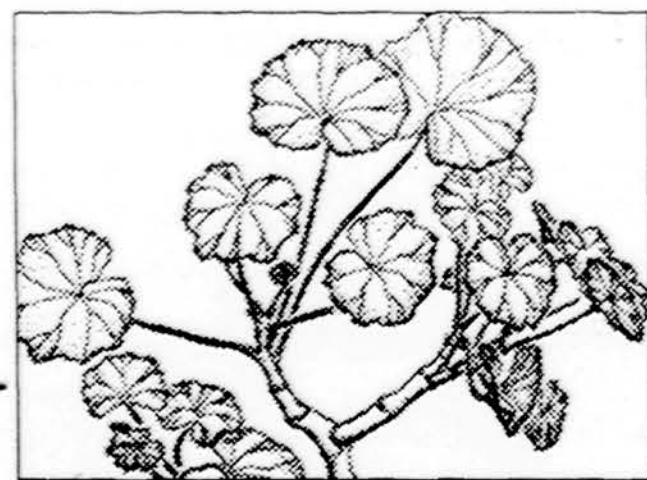
Atsakymas. Sniegas prie žemės prispaudžia ne tik dekoratyvines smilgas, bet ir eglutes, pušes bei kitus augalus. Kai kas tas prispaustas šakeles atsargiai, kad nenulaužtų, ištraukia iš sniego. Tai galite padaryti ir su smilgomis, švelniai jas iškeliant iš sniego, ypač jei jis purus ir minkštas. Žinoma, žoles galite nukirpti — augalams nieko nepakenks, nes pavasarį vėl atžels. Nukirptas smilgų šluoteles panaudokite džiovintų augalų bei gėlių puokštėse. Jos išsilauks visą žiemą

ir primins tuos gražius augalus.

PELARGONIJOS KAMBARYJE

Klausimas. Šiomet mano pelargonijos buvo ypač gražios — išaugo, išsikerojo, gražiai žydėjo. Žinau, kad jas reikia laikyti vienametėmis gėlėmis ir rudenį išmesti, bet jokių būdų negalėjau to padaryti. (Mano mama Lietuvoje pelargonijas augino tik kambaryje ir jos gražiai klestėjo.). Su visais vazonais sunešiau į rūšį, sustaciau ant palangės, bet jau pradėjo gelsti ir kristi lapai, nebėra tokių gražių žiedų. Nejaugi jos neišliko iki pavasario?

Atsakymas. Jūsų gražiosios pelargonijos priklauso *Geraniaceae* šeimai. Angliškai jos paprastai vadinamos „Geraniums“, nors europiečiai pratę vadinti „Pelargonium“, taigi ir lietuviška — pelargonija. Pastarosios buvo beveik išimtinai kambarinis augalas, o „geraniums“ gali augti ir lauke (tik vasarą), ir taip pat kambaryje. Pelargonijų spalvų ir rūšių yra daugybė: ne tik spalvotais (pilnaviduriai bei tuščiaviduriai) žiedais, bet ir lapais. Kai kurių lapai stipriai kvepia citrinomis, mėtomis ir kitais augalais, bet visų pelargonijų lapai turi savią, gan aštrų kvapą. Būtų buvę geriau, kad ne visą „seną“ augalų būtumėte įnešusi į rūšį, o prisiauginusi jo atžalėlių — pelargonijos labai greitai išleidžia šaknis. Jauni augalai geriau išsilaikytų per žiemą, kaip suaugę, vasarą praleidę lauke. Be to, patikrinkite, ar neparsinešėte kokių kenkėjų — amaro, baltųjų musyčių, skydamarių bei kitų. Kai augalą iš lauko įnešame į kambarį, pasikeičia ir oras, ir šviesa, todėl dalis lapų nukrinta. Tai natūralu. Nukarkykite savo pelargonijas (maždaug iki pusės), duokite kiek imianoma daugiau šviesos, vazonus dažnai pasukite, kad visos pusės gautų vienodą kiekį saulės, negalėkite vandens, o pavasariop, kai pradės išleisti naujas atžalėles, jas nugnybkite ir pasodinkite į drėgną žemę (galima daigelius apvožti stiklainiu, kad neišdžiūtų), kol reikės sodinti lauke, turėsite gerų naujų pelargonijų — tos pačios rūšies, kaip ir ankstesnės.

SKELBIMAS

PERMANENT RESIDENT CARD

JANE BALLOU, 14, 10/10/2007
-DV-2007
LOTERIJA
SKEŅUOJAME
FOTOGRAFUOJAME
UŽPILDOME ANKETĄ

C1US GAUSITE SĖKMINGAI UŽPILDYTOT <<
67 ANKETOS SPAUSDINTĄ PATVIRTINIMĄ <9
<< TEL: 800-775-7363, 708-599-9680 <<

LIETUVIŲ TELKINIAI

CLEVELAND, OH

BALFo vėjus tęsiamas toliau

Nors šios organizacijos centras paskelbė spalį vėjus mėnesiu, kuris jau baigėsi, Cleveland šalpos darbuotojai ir talkininkai šį darbą tęsia toliau.

Po 14 metų nuoširdaus darbo Cleveland BALFo skyriaus pirmininkas Vincas Apanius pasitraukė. Jis tikrai nusipelnė nuoširdžiausios padėkos. Šalpos darbą tęsia nauja valdyba, kurios nariai jau seniai žinomi kaip geranoriai darbuotojai — reikalų vedėja Ona Šilėnienė, izdininkas Vincas Urbaitis ir nariai: Nometa Vucianienė, Jurgis Šenbergas ir Dana Čipkienė. Tikrai metus trumpą žvilgsnį į naujos valdybos atliktus darbus nuo praeitų metų spalio iki šių metų spalio mėn., matyti gražūs rezultatai. Vien Vilnijos lietuviškos mokykloms išsiųstos 88 dėžės padovanotos mantos, kurios svėrė 3,908 svarus ir kurių persiuntimas kainavo 2,909.52 doleriai. Tolimesnį siuntų darbą, kurį atlikdavo per tryliką metų Ona Šilėnienė, su Magdūtės

Liutkienės ir Marytės Puškorienės pagalba, BALFo centro pageidavimu dėl centro patyrusio netikėtų nuostolių, nutraukti.

Buvusi BALF skyriaus uoli talkininkė Jadvyga Ilendienė savo testamentu BALFui paliko 12,000 dolerių, prašydama tuos pinigus paskirstyti skyriaus šelpoms Vilnijos mokykloms. Susitarus su Tautos fondu, jau paskirta 29-ioms mokykloms po 300–400 dolerių. Tautos fondas pagal mokyklų įdukinimo programą pridėjo 50 proc. skiriamos sumos kiekvienai mokyklai.

Cleveland BALFo darbuotojai, matyt, vadovaujami filosofo A. Graf mintimi: „Geriausias būdas padaryti savo gyvenimą malonų sau, yra stengtis jį daryti malonų ir kitiems“. Visų mūsų noras ir pareiga turėtų būti padėti tiems, kurie be mūsų pagalbos vargiai galėtų matyti šviesesnių dienų. Klevelandiečiai ir toliau atsiliepia į BALFo išsiuntintus prašymus.

Paskutinis sudie Antanui Valaičiui

Antanas Valaitis

2005 m. spalio 3 d., sulaukęs 101 metų, į Amžinybės namus iškeliavo ilgametis DP kartos lietuvis. Su a.a. žmona Veronika, Antanas užaugino šešis vaikus: a.a. Vytautą, Aldoną Kamantiene, a.a. Rimą, Kęstutį, Algimantą ir Gintautą. Nuliūdę liko 18 vaikaičių ir 28 provaikaičiai. Iki pat mirties Antanas gyveno Cleveland rytiniame pakraštyje, Eastlake, Ohio.

Kai 2004 m. liepos 25 d., sekmadienį Antanas šventė savo 100-ąjį gimtadienį, buvo suvažiavę artimieji iš visos Amerikos. Šių gražių iškilnių proga „Draugo“ bendradarbis Vacys Rociūnas dienraščio (2004.09.04) straipsnyje „Antanui Valaičiui 100 metų. Sukakties šventė Clevelande. Sugrįžimas į praeitį. Dabartinės dienos“ — akcentavo ryškiausius jo gyvenimo momentus. O jų būta ir sunkių, ir liūdnu, ir džiugių.

Atsiveikimas su velioniu buvo Jakubs laidotuvių namuose. Dievo Motinos parapijos kleb. Gediminas Kijauskas, SJ, po laidotuvių maldų savo žodyje pabrėžė a.a. Antano tvirtą ryžtą, išlaikant religines ir tautines lietuvių dvasios savybes. Trys jo vaikai Gintautas, Aldona ir Kęstutis prisiminė tėvą jo ilgame ir nelengvame gyvenime.

Laidotuvių Mišiose giedoję solistė Virginija Muliolienė. Šv. Rašto ištraukas skaitė anūkai Edis Valaitis ir Regina Čyvaitė. Karštą nešė šeši velionio anūkai ir 2 anūkių vyrai.

Po laidotuvių dalyviai buvo pakviesti gedulingiems pietums „Gintaro“ restorane, kur apie senelį kalbėjo Gintauto Valaičio vyriausias sūnus dr. Anthony Valaitis, prisimindamas, kaip nuo pat jaunystės jis skynė su seneliu braškes, važiuodavo obuoliauti, augino daržus, domėjosi bitėmis. Klevelandiečiai pasigės Antano, ne tik ateinančio į bažnyčią su lazdele, bet ir jo bitučių medaus, kuriuo jis daug Cleveland gyventojų aprūpindavo.

Antanas buvo nepaprastai dosnus. Iš savo kuklių pensininko išteklų jis per 10 metų rėmė našlaidę Lietuvoje. Rėmė ir rūpinosi, kad Marijonų gimnazija Marijampolėje ir Prisikėlimo bažnyčia Kaune būtų atremontuotos, padėjo statyti pranciškonų namus prie Kryžių kalno, gailėjosi sugrįžtančių iš Sibiro ir aukojo Tremtinių fondui.

Antanas kuklus, kantrus, tiesos mylėtojas, gerbiąs kitus, jau ilsisi Amžinybės ramybėje Visų Sielų kapinyne, kartu su tūkstančiais savo tautiečių.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD

Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, suželdimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Etk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.

KARDIOLOGĖ — ŠIRDIES LIGOS

Midwest Heart Specialists

15900 W. 127th St. Ste 200

Lemont, IL 60439

630-719-4799.

Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už priėmimą kainą.

Sustanmūi kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

55 E. Washington, Suite 2401,

Chicago, IL

Tel. 708-422-8260.

Tai — Jūsų laikraštis

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

„Dirvai“ 90 metų

Nors Cleveland, turįs tik apie 1/2 mln. gyventojų ir jame bei jo aplinkiniuose miesteliuose gyvena keli tūkstančiai mūsų tautiečių, įskaitant ir trečiąją bangą, gali didžiulius turį savo laikraštį „Dirva“, jau švenčiantį 90-ąjį gimtadienį. Savaitraštis tikrai penkeriais metais jaunesnis už Čikagos dienraštį „Draugą“. Ši sukaktis prisiminta Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos seime Čikagoje, spalio 7–9 d. „Dirvos“ skaitytojai Clevelande sveikina sukaktuvininę!

1916 m. rugpjūčio 26 išleistas pirmasis aštuonių puslapių tautinės minties laikraštis, pavadintas „Dirva“. Pirmas redaktorius — Vincas Jokubynas, o leidėjas verslininkas Apolonijus Bartosevičius. Po vienerių metų redagavimą perėmė Juozas Gedminas, o nuo 1919 m. iki 1948 m. redaktorius Kazys Karpius, 1948–1952 m. Vincas Rastenis. 1952 m.

įsteigta „Vilties“ draugija. „Dirva“ iš privačių asmenų perėjo į organizacijos kontrolę.

Dešimt metų (iki 1962 metų) laikraščio redaktorius Balys Gaidžiūnas, 1962–1968 m. redaktorius Jonas Čiuberis, 1968–1991 m. Vytautas Gedgaudas. Paulius Vaitiekūnas redagavo trumpą laiką. Vėl Balys Gaidžiūnas 1991–1993 m. 1993–1995 m. — dr. Anicetas Bundonis. Jam grįžus Lietuvon, laikraštį redagavo nuo 1995 m. spalio iki 1996 vasario, „Dirvos“ tarnautojos Ona Šilėnienė, Giedrė Kijauskienė ir Olga Čepienė. 1996–2001 m. dr. Jonas Jasaitis. Laikinais redaktoriaus pareigas ejo „Vilties“ draugijos pirm. Algirdas Matulionis, padedant valdybos nariams Vilijai Klimienei, Rūtai Sakienei ir Antanui Mažeikai. Dabar „Dirvą“ redaguoja Vytautas Radzius „Lietuvių balso“ redaktorius Čikagoje.

50,000 dolerių lietuvių labdarai

Nuo 1990 metų į JAV LB Cleveland apylinkės socialinį skyrių, kuriam vadovavo Marija Mikonienė, įsijungus Angelei Staškuvienei ir Onai Šilėnienėi, suorganizuotas labdaros vienetas koldūnams — virtinukams gaminti, juos parduoti ir pelną skirti lietuvių labdarai. Per 15 metų šis darbščių moterų sambūris tyliai, bet veiksmingai dirbant, sukauptė per 50,000 dolerių, kurie išdalinti labiausiai pagalbos reikalingiems tautiečiams.

Per tuos metus, pasikvietęs 25–30 savanorių talkininkų, daugiausia pensijinio amžiaus, Dievo Motinos parapijos erdviose svetainėse ir virtuvės patalpose vienetas pagamina 5,000–6,000 koldūnų, juos

išparduoda ir 500–600 dolerių įneša Lietuvių kredito kooperatyvo „Tautpa“ savo sąskaiton. Tokioms darbo sesijoms jos susirenka kas mėnesį ir rečiau. Pavargusias pakeičia naujos savanorės ir „fabrikas“ darbą tęsia toliau, negalvodamas išeiti pensijon.

Iš tvarkingai vedamų knygų ir buhalterijos įrašų matyti, kada ir kam pelnyti doleriai paskirstyti: Politinių kalinių ir tremtinių sąjungai, Į Tėvynę grįžimo fondui, jėzuitų gimnazijai Vilniuje, Dievo Motinos parapijai, BALFui, „Caritas“ organizacijai, Kultūriniais darželiams, Viešvilės vaikų namams, keletai šeimų narių operacijoms ir t.t.

Vacys Rociūnas

Pavykęs Lietuvių fondo pokylis Lemonte

Apie 400 tautiečių, kurie lapkričio 5 d. atvyko į PL centro Lemonte didžiąją salę, buvo liudininkais neeilinio renginio. Per Lietuvių fondo metinį rudens pokylį buvo įteikta jau penktoji vieno iš LF įkūrėjų — Dr. Antano Razmos vardu pavadinta premija. Ji šiemet paskirta už pasižymėjimus švietimo srityje ir atiteko A.P.P.L.E. draugijai — Amerikos švietimo specialistams — savanoriams, kurie vasaromis keičiasi Lietuvoje — ten ruošia kursus pedagogams ir gelbsti tenyksiems mokytojams.

Premiją priimti iš Kanados atvykusi pedagogė Irena Ross, buvusi šios draugijos pirmininkė, savo žodyje paminėjo jaunystėje girdėtą posakį: „Geriau uždegti vieną žvakutę negu prakeikti tamsą“. Toliau ji teigė: „...mes per paskutinius 15 metų uždegėme per 15,000 žvakutę. Mes iki šiol tiesiogiai pasidaliname praktika ir žiniomis su tiek pedagogų: t.y. mokytojų, direktorių, socialinės rūpybos darbuotojų ir bibliotekininkų. Bet tai yra tik apie 30 proc. Lietuvos švietimo darbuotojų. Reiškia dirva tebėra plati, ir todėl Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija kasmet tebekviečia mūsų draugiją naujai pasirašyti sutartį kitai vasarai tęsti kursus toliau“.

Vytautas Kamantas įteikia LF čekį Čikagos Illinois universiteto doktorantei Daivai Litvinskaitei.
E. Šulaičio nuotr.

I. Ross, pažymėjusi, kad A.P.P.L.E. — obuolys yra „tinkamas simbolis mūsų draugijos realybei“, — kalbėjo apie obuolio sėklas, iš kurių išaugs obelaitės, nušvietė obuolio minkštimą bei žievelę, paaiškindama tų simbolių reikšmę. Viešnia iš Toronto taip pat išskaičiavo visus A.P.P.L.E. pirmininkus nuo Vaivos Vėbraitės iki dabartinio — prof. dr. Karl Janovitz (jį tarpe buvo ir pati I. Ross), duodama kai kurių iš jų pasisakymus apie pačią organizaciją, jos veiklą. Kalbėtoja išreiškė padėką Lietuvių fondui, sakydama: „Jūsų dosni pinigine premija mus įgalins tęsti savo užsibrėžtą misiją Lietuvoje“.

Įteikime dalyvavo LF valdybos pirm. Sigita Balzekienė (ji taip pat buvo ir premijų skyrimo komiteto pirmininke), dr. Jonas Valaitis, dr. Antanas Razma, Stasė Petersonienė.

Į susirinkusius oficialiosios dalies pradžioje prabilo LF tarybos pirm. Vytautas Kamantas. Jis kalbėjo: „Ši vakarą visi kartu džiaugiamės Lietuvių fondo augimu, LF narių ir Jūsų visų dosnumu ir rūpesčiu lietuviybės išlaikymui. Jūs ir kiti 8,300 asmenų, organizacijų ir draugijų, suaukojote arti 16 mln. dolerių pagrindinį Lietuvių fondo

Lietuvių fondo Dr. A. Razmos vardo švietimo premija įteikiama A.P.P.L.E. draugijai. Iš k: dr. Jonas Valaitis, Sigita Balzekienė, Irena Ross, dr. Antanas Razma ir Stasė Petersonienė.

kapitalą, kuris kas metai uždirba šimtus tūkstančių dolerių. Su tais uždirbtais pinigais remiate lietuvių švietimą, kultūrą, jaunimą ir bendrai didelę lietuvišką veiklą. Lietuviybės išlaikymui iki šiol jau buvo paskirta apie 13 su puse mln. dolerių tų uždirbtų pinigų čia — Jungtinėse Amerikos Valstijose, užsienyje ir Lietuvoje“.

LF Tarybos pirmininkas, priminė, kad šiandien iki 16 mln. dolerių suaukoto pagrindinio kapitalo trūksta tik apie 95,000 dolerių, išsitarė: „Gal kartais iš jūsų tarpo atsirast vienas, gal keli, o gal ir tuzinas ar daugiau, kurie greitai padės tuos 95,000 dol. surasti ir LF turės 16 mln. dolerių pagrindinį kapitalą. Tada bus galima dar daugiau uždirbti ir daugiau remti prasmingus ir didelius lietuviybės išlaikymo darbus, kuriuos vykdo Lietuvių Bendruomenė, lituanistinės mokyklos, jaunimo ir kitos organizacijos, žiniasklaida, parapijos, stovyklos, klubai, dainų, šokių, sporto ir kitokie vienetai“.

Įteikus 25,000 dol. čekį A.P.P.L.E. atstovui, rikiavosi jaunimas atsiimti stipendijų čekius. Šią programos dalį pradėjo LF Studentų pakomisiijos pirm. Kęstutis Ječius. Jis perskaitė pavardes tų studentų (jų buvo 13), kurie čekius gavo iš LF tarybos pirm. V. Kamanto rankų. Štai, jų pavardės: Dalia Ažuolaitytė, Dovilė Baniulytė, Algirdas Bielskus, Živilė

Bielskutė, Sandra Gedrimaitė, Skaistė Jagelevičiūtė, Monika Pociūtė, Emilija Reneckytė, Alana Zomboraitė, Vytautė Žukauskaitė, Edvaldas Ambrozaitis, Tomas Rinkūnas, Daiva Litvinskaite (ši studijuoja lietuvių literatūrą Lituanistikos katedroje Illinois universitete Čikagoje). Du paskutiniai yra doktorantai, E. Ambrozaitis — magistrantas, o kiti — siekia bakalauro laipsnio.

Pabaigai bent trumpai norėtusi suminėti asmenis, kurie reiškėsi sėkmingo LF rudens pokylio programoje. Visų pirma — jos pravedėjas Jūratė Mereckienė ir Tada Kubilių. Gražų sveikinimo žodį tarė Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius, kuris perdavė ir nespėjusio atvykti Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygauo Ušacko linkėjimus.

Prasmingai ir tvirtai nuskambėjo Pal. J. Matulaičio misijos vedėjo kun. A. Palioko paskaityta invokacija. Skani buvo ir Aldonos Šoliūnienės paruošta vakarienė. Na, o brolių Švabų ansamblio muzika visus traukė šokių sukurin.

Pasibaigus linksmybėms, žmonės nenoriai skirstėsi, džiaugdamiesi turėję progą pabuvoti Lietuvių fondo neeiliniame renginyje, galėję prisidėti prie jo vykdomų didžiulių darbų parėmimo.

Edvardas Šulaitis

DOMAS ADOMAITIS „LAISVŲJŲ IŠTVERMĖS VAISIUS“

Mus pasiekė Lietuvoje išleista Domo Adomaičio knyga „Laisvųjų ištvėrmės vaisius“. Knygos tiražas — 1,000 egz., spausdino Standartų spaustuvė Vilniuje, 304 psl.

2003 m. rugpjūčio 5 d. „Lietuvių balse“ išspausdintame Kęstutis Šalavėjaus interviu su Domu Adomaičiu, pastarasis sako: „Protėvių ieškojimas — man svarbiausias dalykas. Mano svajonė yra išleisti knygutę apie viską. Aš noriu viską sudėti: Čiurlionio galeriją, Genocido parodą. Bet ar suspėsiu?“ Suspėjo, išleido ne knygelę, o visą knygą. Tai straipsnių rinktinė su vienu kitu temą papildančiu straipsniu.

Domas Adomaitis — gerai žinomas Čikagos lietuviams. Pagal išsilavinimą — chemikas, jis visą gyvenimą aktyviai dalyvavo ir reiškėsi daugelyje lietuviškos veiklos barų. „Leisdamas šią knygą norėjau į vieną vietą surinkti viso savo gyvenimo triušo lietuviybės baruose vaisius ir ateities kartoms palikti savo mąstymus“, — rašo Domas

Adomaitis autoriaus žodyje.

Vienas iš jo gyvenimo tikslų buvo papasakoti visam pasauliui apie lietuvių tautos genocidą. Apie tą veiklą, apie 1970 m. suruoštą Genocido parodą ir pasakojama skyriuje „Iš Lietuvos tautos genocido“.

Kitas skyrius — „Lietuva ir lietuviai“ pasakoja apie išeivijos gyvenimą, apie kai kurias žinomas lietuvių išeivijoje asmenybes. Daug dėmesio skiriama ir laikraščiai „Lietuvių balsas“, kurio vienu iš steigėjų yra D. Adomaitis.

Didžiulis darbas buvo padarytas ilgus metus dirbant Čiurlionio galerijos prezidentu. Tai ne tik parodų organizavimas ir darbų rinkimas, tai ir sukakčių minėjimai ir Miko Šileikio testamentu reikalai, rašiniai apie daile. Triušas nenuėjo veltui. Daugybė meno darbų (per 1,000), sukurtų išeivijoje per 50 metų, Domo Adomaičio rūpesčiu buvo padovanoti padovanoti Lietuvai. Apie tai rašoma skyriuje „Čiurlionio galerija ir daile“.

Didžiulis rūpestis apie Lietuvą, jos likimą surašytas skyriuje „Lietuvių protėvių beiškant“, o rūpestis mūsų kalba, jos išsaugojimu aprašytas skyriuje „Lietuvių kalba — pasaulio kultūros paveldo brangakmenis“.

Nežinia kodėl į atskirą skyrių įdėtas „Kazio Miecevičiaus studija apie Nostradamus“; ar kad pačiam autoriui buvo įdomios tos pranašystės, ar tiesiog noras į knygą sudėti visus savo straipsnius ir nemačius kitos vietos tam straipsniui patalpinti.

Skyriuje „Sveikata ir gyvenimo patirtis“ patalpinti straipsniai apie cholesterolį, artritą, reumatą, apie žmonių kankintoją — rūgštybių rūgštį. Tai ne tik straipsniai, bet ir autoriaus tyrinėjimai su įdomiomis išvadomis.

Paskutiniame skyriuje „Mąstymai“ D. Adomaitis samprotauja apie smegenų paslaptis ir religiją.

Knyga skirta plačiam skaitytojų ratui, kuriam įdomi lietuviška veikla, išeivijos istorija. Na, o čikagiečiams, pažįstantiems autorių ir žinantiesiems jo padarytus darbus, manau, bus įdomu dar kartą susitikti su juo neakivaizdiniu būdu.

Laima Apanavičienė

ŠEIMOS TRAGEDIJA

ALBERTAS KANAITIS

Takas per mišką į girininko Antano raštinę. Nemačiau savo mielo draugo beveik metus laiko. Kelias ilgas, kartais sunkiai praeinamas. Miško šlamesys, paukščių koncertas, žaluma. Taip gera ir ramu. Netoli voverytė užkasa ažuolo gilę; sėdi kiškis, judina savo ilgas ausis, klausosi ir pasirengęs bėgti... Saulės spindulys veržiasi tarp medžių, dažydamas viską auksine spalva, veržiasi, bet negali pasiekti žemės. Sustojau prie didelio kupsto — skruzdėlynas. Juodos, didelės skruzdės skersai tako skuba, nešdamos lapus, spyglius, maistą. Visos dirba, skuba nuo vieno galo į kitą, visos užimtos, žino savo darbą. Netoli pelkynas pilnas „giedančių“ varlių. Pasakų šalis. Norėčiau dar ilgiau čia pabūti, bet kelias dar ilgas, reikia skubėti.

Takas vingiuoja, medžiai retėja — pamiškė. Kairėje plentas su skubančiais automobiliais, aplinkui žalios pievos ir karšti saulės spinduliai. Kaminas, stogas, namas, Antano raštinė, darbo vieta.

Du tarnautojai, Antanas ir krūva popierių. Antanas atrodo laimingas, jau vedęs ir netrukus laukia naujagimio. Už 2 km jo gyvenamoji vieta ant stataus Nevėžio kranto, baltai dažytas namas, apsuptas medžiais, krūmais, gėlių darželiais. Daug kalbėta, daug pasakyta ir tylėdami artėjant prie namų. Sofija, Antano žmona, pasitinka su šypsena. Susipažįstu. Jauna, maloni moteris kviečia vidun. Penki kambariai, gražiai aptvarkyti, švarūs, jaukūs. Laiminga šeima.

Po vakarienes sėdim verandoj, pasakojam vienas kitam apie savo gyvenimą, naujienas.

Saulėlydis. Saulė skęsta į tamsų, vingiuojantį Nevėžį, dangus raudonas... Tyla. Visi rengiasi nakties poilsiui. Tyhim ir mes. Tamsėja. Garsai iš miško pasiekia mūsų ausis: pelėdos šauksmas, vilko kaukimas. Danguje sužiba žvaigždžių milijonai ir senas mėnulis pasirodo tarp debesų. O kokia graži naktis!

Margumynai

KIEK SVERIA „BEVEIK NIEKO“?

Jei subatominėms dalelėms būtų įmanoma priskirti asmenybes, tai neutrinai, be abejonės, būtų patys didžiausi slapukai.

Tai — viena iš fundamentaliausių Visatos dalelių, egzistuojanti apie 14 milijardų metų, persunkusi kiekvieną Visatos centrimetrą, bet tuo pačiu ji yra tokia nesuvokiamai maža, kad kartais būna vadinama „beveik nieku“. Ji pereina kiaurai daiktus — pavyzdžiui, Žemės planetą — tų daiktų nė nepalietusi.

Tai žinant nesunku suprasti, dėl ko iki 1930 metų niekas nė neįtarė, kad neutrinai egzistuoja, ir dėl ko tik 1950 metais mokslininkai sugebėjo galutinai įrodyti, kad jie tikrai egzistuoja. Taip pat nesunku suprasti, kodėl jų masė, kuri anksčiau buvo prilyginta nuliui, iki šiol nėra išmatuota, nors būtent šios masės išmatavimas gali suteikti esminių žinių iššifruojant didžiausias Visatos paslaptis apie viską nuo tamsiosios materijos iki galaktikų gimimo. Florida valstijos universiteto (JAV) fizikui Edmund G. Myers Nacionalinis

Po keletos dienų grįžtu į namus. Laikas bėga, niekad negrįžta, lieka praity.

Skamba telefonas — Antanas. Nauja žinia, gimė sūnus.... Nebuvo komplikacijų. Sofija gerai jaučiasi ir dabar prašo mane būti krikšto tėvu.

Krikštynos — džiaugsmo šventė. Nauja gyvybė žengia į pasaulį kovoti, laimėti, gyventi.

Jonukas auga, sveikas, pradeda kalbėti nesuprantamais žodžiais, bet gali suprasti ko nori. O nori visko...

Praeina vasara, praeina mėnesiai, praeina metai, ir Jonukas jau vaikšto, griebia ką mato, verkia, juokiasi, žaidžia.

Lietingas, šaltokas ruduo beldžiasi į langą, vėjas siūbuoja be lapų medžius, kartais kaukia, kartais sustoja. Nevėžis tvinsta ir putotas vanduo atsimuša į krantą. Dienos nenuobodžios, drėgnos. Jonukas daugiausia namie, Sofija neleidžia išeiti, bijo peršalimo, ligų.

Retkarčiais aplankau Antaną, nors pasiilgstu Jonuko. Kelias tolimas, oras blogas, laiko stoka trukdė. Daug dienų be saulės, daug lietaus, atrodo dangus verkia...

Šiandien aplankysiu Jonuką — krikštasūnį. Oras bjaurus ir tamsus. Nevėžis vis dar tvinsta, putoja, šniokščia. Šeštadienis. Antanas nedirba. Randu ramiai šeimos idilę. „Jonukas miega, Antanas skaito, Sofija ilsisi. Vaiko verksmas. Prabuna „didelis vyras“ ir, išgirdęs mano balsą, skuba mane pamatyti, šaukdamas „dada“. Vėl užmiega ant mano rankų. Atgal į savo lovytę. Kaip paprastai, daug kalbam, užmirštam vaiką, tik Sofija vis bėga, žiūri, ar gerai miega vaikelis.

Sofijos rikšmas. Bėgam. Vaiko lovytė tuščia. Šaukiam, ieškom — nėra atsakymo. Virtuvės durys į lauką atviros. Lauke tuščia tuščia...

Nuo aukšto kranto žiūrim žemyn... Jonukas plūduriuoja. Nukrito į putotą Nevėžį — prigirė. Galbūt dar gyvas?

Ligoninė. Laukiam daktaro atsakymo. Per vėlu.

Baisi nelaimė, didelis skausmas apgaubia šeimą, mane... Jonukas lyg

šypsos, miega, sapnuoja laimingas... Naujas angeliukas danguje. Matau verkiančią motiną, matau beviltišką tėvo žvilgsnį, šeimos tragediją.

Kapinės — kryžiai, kryžiai... Kupstelis žemės, gėlės, naujas kapas ir vėl naujas kryžius.

Prisimenu užrašą ant kryžiaus: „Kas mums yra brangiausia, visuomet reikės palikti“. Dievas duoda, Dievas atima. Laikas gydo žaizdas, kurios labai pamažu gyja. Nėra žodžių dvasiniam skausmui išreikšti, jį reikia išgyventi, pajusti.

Greičiau už vandenį bėga metai, kiekvienas gyvenam su savo sunkenybėmis, džiaugsmiais, viltimis.

Daug kas pasikeičia. Lietuva okupuota — sovietų respublika. Laisvė tik žodis, laisvė mirazas, laisvė tik pažadas. Pradžia rami. Pabaiga? Užgirstam — veža. Naktimis sunkvežimiai su kareiviais, kurie, sribų padedami, paima šeimas, pavienius ir į geležinkelio stotį „atostogoms“ — Sibirą. Nežinai, kada ateis tavo eilė, nežinai.

Važiuoju aplankyti Antano šeimos. Važiuoju. Eiti per mišką uždrausta — lietuvių partizanų veikla, NKVD „šukuoja“ mišką.

Antanas turi naujagimę — Malviną. Susirūpinę dėl vežimo, nežino, ką daryti. Sėdim salone. Laukiam, klausomės. Vaikas ramiai miega ant motinos rankų. Labai tylu, vien tik laikrodžio tikėjimas girdimas, mūsų alsavimas, kartais keletą žodžių... Trečia valanda ryto. Smarkiai lyja, lietaus lašai beldžia langą. Lauke juoda tuštuma. Girdim užesį, ir dvi šviesos artėja prie namų.

Dvi šviesos užgęsta netoli namų, kažkas artėja, šaukia. Sužiba elektros lemputės, užia motoras — sunkvežimis. Kareiviai, sribai artėja. Paliekam kambarį, skubam. Laiko labai mažai. Sofija bėga pro virtuvės duris, Antanas pagriebia vaiką, ir aš — pro priekines. Priekinės durys, nei gyvos dvasios. Bėgam į krūmus. Lyja, pila lyg iš kibiro, matomumas „0“.

Po trumpo laiko sunkvežimis pajuda plento link. Neieškojo. Lietus išgelbėjo. Bjaurus darbas atliktas. Išdavikai. Sunkvežimis dingsta, grįžtam į namus. Kambariai išversti lyg po žemės drebjimo, viskas sujaukta. Ko ieškojo? Pinigų, brangenybių ir, galbūt Antano. Neradę ko ieškojo, išveža Sofiją. Antanas liko su mažu vaiku, vaikas be motinos. Išardyta šeima, išardytas gyvenimas.

Vežimai nesustoja: griovimas šeimų, gyvenimo, žmoniškumo...

Stotyje gyvuliniai vagonai, prikimšti žmonių, saugomų kareivių su ant šautuvų atkištais durklais. Kelionė į nežinią, kančią, mirtį...

Karas. Hitlerio armijos puola Sovietų Sąjungą. Komunistai bėga ir vis dar veža, žudo. Rinių miškelis — lavoninė. Ir vis dar veža, veža...

Antroji okupacija naciai. Antanas beviltiškai ieško, klausia... Sofija dinga. Mažytė Malvina auga nepažindama motinos, nežino, ką reiškia žodis „mama“, nesupranta, kodėl jos neturi. Nėra žinių iš Sofijos.

Jau beveik ketveri metai nacių valdžios, kuri nedaug skiriasi nuo komunistų — vežė į rytus, naciai veža į vakarus.

Padėtis keičiasi, dideli nacių pralaimėjimai verčia trauktis atgal, į vakarus, Reichą. Ateina laikas ir mums trauktis, bėgti nuo „draugų“ komunistų. Masės bėga, skubu ir aš.

Karo veiksmai sustabdyti. Karas baigtas. Vokietija, Japonija kapitulavo. Taika. Benamiams kuriamos stovyklos, kurios auga kaip grybai po lietaus. Nėra tėviškės, nėra kur eiti, benamiai, niekam nereikalingi DP. Sunkus, nežinomas gyvenimas prieš akis.

Stovyklos — laikina pastogė, maistas ir daugiau nieko.

Sėdim, laukiam, tikimės. Pasiūlymas — emigracija į Pietų Ameriką, ir jei turi giminių, galbūt į JAV.

Jau daugelį metų nemačiau Antano, mažos Malvinos ir Sofijos. Palieku Europą. Laikiniai — Pietų Amerika ir po aštuonerių metų į JAV.

Per pažįstamus surandu Antaną. Vedęs. Sunku vienam su mažu vaiku. Sofija — praeities paveikslas, palaidota jo atmintyje. Daug daug metų praėjo...

Antanas pasenęs, žili plaukai, išvargęs pradeda naują gyvenimą, naują...

Malvina auga ir darosi vis daugiau panašesnė į motiną: veido bruožai, didelės mėlynos akys, lino spalvos plaukai, būdas. Žiūriu — matau Sofiją. Turi naują motiną, tikroji mirusi. Po dešimties metų jokių žinių. Mirusi?

Visi pradėdam naują gyvenimą svetimam krašte, kur kalba, žmonės, viskas svetima. Pradedam iš naujo...

Labai retai su Antanu prisime nam Sofiją, labai retai...

Tiksi laikrodys, skuba valandos, metai.

Skambina Antanas. Telegrama iš Raudonojo Kryžiaus: Sofija gyva ir pakeliui į Ameriką...

ELTA nuotrauka

BNS

Pavykęs Lietuvių fondo pokylis Lemonte

Apie 400 tautiečių, kurie lapkričio 5 d. atvyko į PL centro Lemonte didžiąją salę, buvo liudininkais neeilinio renginio. Per Lietuvių fondo metinį rudens pokylį buvo įteikta jau penktoji vieno iš LF įkūrėjų — Dr. Antano Razmos vardu pavadinta premija. Ji šiemet paskirta už pasisąžymėjimus švietimo srityje ir atiteko A.P.P.L.E. draugijai — Amerikos švietimo specialistams — savanoriams, kurie vasaromis keliauja į Lietuvą — ten ruošia kursus pedagogams ir gelbsti tenyksiams mokytojams.

Premiją priimti iš Kanados atvykusi pedagogė Irena Ross, buvusi šios draugijos pirmininkė, savo žodyje paminėjo jaunystėje girdėtą posakį: „Geriau uždegti vieną žvakutę negu prakeikti tamsą“. Toliau ji teigė: „...mes per paskutinius 15 metų uždegėme per 15,000 žvakutę. Mes iki šiol tiesiogiai pasidalinome praktika ir žiniomis su tiek pedagogų: t.y. mokytojų, direktorių, socialinės rūpybos darbuotojų ir bibliotekininkų. Bet tai yra tik apie 30 proc. Lietuvos švietimo darbuotojų. Reiškia dirva tebėra plati, ir todėl Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija kasmet tebekviečia mūsų draugiją naujai pasirašyti sutartį kitai vasarai tęsti kursus toliau“.

Vytautas Kamantas įteikia LF čekį Čikagos Illinois universiteto doktorantei Daivai Litvinskaitei.
E. Šulaičio nuotr.

I. Ross, pažymėjusi, kad A.P.P.L.E. — obuolys yra „tinkamas simbolis mūsų draugijos realybei“, — kalbėjo apie obuolio sėklas, iš kurių išaugs obelaitės, nušvietė obuolio minkštimą bei žievelę, paaiškindama tų simbolių reikšmę. Viešnia iš Toronto taip pat išskaičiavo visus A.P.P.L.E. pirmininkus nuo Vaivos Vėbrautės iki dabartinio — prof. dr. Karl Janovitz (jų tarpe buvo ir pati I. Ross), duodama kai kurių iš jų pasisąžymėjimų apie pačią organizaciją, jos veiklą. Kalbėtoja išreiškė padėką Lietuvių fondui, sakydama: „Jūsų dosni pinigine premija mūsų galins tęsti savo užsibrėžtą misiją Lietuvoje“.

Įteikime dalyvavo LF valdybos pirm. Sigita Balzekienė (ji taip pat buvo ir premijų skyrimo komiteto pirmininke), dr. Jonas Valaitis, dr. Antanas Razma, Stasė Petersonienė.

Į susirinkusius oficialiosios dalies pradžioje prabilo LF tarybos pirm. Vytautas Kamantas. Jis kalbėjo: „Šį vakarą visi kartu džiaugiamės Lietuvių fondo augimu, LF narių ir Jūsų visų dosnumu ir rūpesčiu lietuvių išlaikymui. Jūs ir kiti 8,300 asmenų, organizacijų ir draugijų, suaukojote arti 16 mln. dolerių pagrindinį Lietuvių fondo

Lietuvių fondo Dr. A. Razmos vardo švietimo premija įteikiama A.P.P.L.E. draugijai. Iš k: dr. Jonas Valaitis, Sigita Balzekienė, Irena Ross, dr. Antanas Razma ir Stasė Petersonienė.
Ritonės Rudaitienės nuotr.

kapitalą, kuris kas metai uždirba šimtus tūkstančių dolerių. Su tais uždirbtais pinigais remiate lietuvių švietimą, kultūrą, jaunimą ir bendrai didelę lietuvišką veiklą. Lietuvių išlaikymui iki šiol jau buvo paskirta apie 13 su puse mln. dolerių tų uždirbtų pinigų čia — Jungtinėse Amerikos Valstijose, užsienyje ir Lietuvoje“.

LF Tarybos pirmininkas, priminė, kad šiandien iki 16 mln. dolerių suaukoto pagrindinio kapitalo trūksta tik apie 95,000 dolerių, išsitarė: „Gal kartais iš jūsų tarpo atsirast vienas, gal keli, o gal ir tuzinas ar daugiau, kurie greitai padės tuos 95,000 dol. surasti ir LF turės 16 mln. dolerių pagrindinį kapitalą. Tada bus galima dar daugiau uždirbti ir daugiau remti prasmingus ir didelius lietuvių išlaikymo darbus, kuriuos vykdo Lietuvių Bendruomenė, liuanistinės mokyklos, jaunimo ir kitos organizacijos, žiniasklaida, parapijos, stovyklos, klubai, dainų, šokių, sporto ir kitokie vienetai“.

Įteikus 25,000 dol. čekį A.P.P.L.E. atstovui, rikiavosi jaunimas atsiimti stipendijų čekius. Šią programos dalį pradėjo LF Studentų pakomisi-jos pirm. Kęstutis Ječius. Jis perskaitė pavardes tų studentų (jų buvo 13), kurie čekius gavo iš LF tarybos pirm. V. Kamanto rankų. Štai, jų pavardės: Dalia Ažuolaitytė, Dovilė Baniulytė, Algirdas Bielskus, Živilė

Bielskutė, Sandra Gedrimaitė, Skaistė Jagelevičiūtė, Monika Pociūtė, Emilija Reneckytė, Alana Zomboraitė, Vytautė Žukauskaitė, Edvaldas Ambrozaitis, Tomas Rinkūnas, Daiva Litvinskaitė (ši studijuoja lietuvių literatūrą Lituanistikos katedroje Illinois universitete Čikagoje). Du paskutiniai yra doktorantai, E. Ambrozaitis — magistrantas, o kiti — siekia bakalauro laipsnio.

Pabaigai bent trumpai norėjusi suminėti asmenis, kurie reiškėsi sėkmingo LF rudens pokylio programoje. Visų pirma — jos pravedėjas Jūratė Mereckienė ir Tada Kubilių. Gražų sveikinimo žodį tarė Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius, kuris perdavė ir nespėjusio atvykti Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Ušacko linkėjimus.

Prasmingai ir tvirtai nuskambėjo Pal. J. Matulaičio misijos vedėjo kun. A. Palioko paskaityta invokacija. Skani buvo ir Aldonos Šoliūnienės paruošta vakarienė. Na, o brolių Švabų ansamblio muzika visus traukė šokių sukurin.

Pasibaigus linksmybėms, žmonės nenoriai skirstėsi, džiaugdamiesi turėję progą pabuvoti Lietuvių fondo neeiliniame renginyje, galėję prisidėti prie jo vykdomų didžiulių darbų parėmimo.

Edvardas Šulaitis

DOMAS ADOMAITIS „LAISVŲJŲ IŠTVERMĖS VAISIUS“

Mus pasiekė Lietuvoje išleista Domo Adomaičio knyga „Laisvųjų išstvermės vaisius“. Knygos tiražas — 1,000 egz., spausdino Standartų spaustuvė Vilniuje, 304 psl.

2003 m. rugpjūčio 5 d. „Lietuvių balse“ išspausdintame Kęstučio Šalavėjaus interviu su Domu Adomaičiu, pastarasis sako: „Proteivių ieškojimas — man svarbiausias dalykas. Mano svajonė yra išleisti knygutę apie viską. Aš noriu viską sudėti: Čiurlionio galeriją, Genocido parodą. Bet ar suspėsiu? Suspejo, išleido ne knygelę, o visą knygą. Tai straipsnių rinktinė su vienu kitu temą papildančiu straipsniu.“

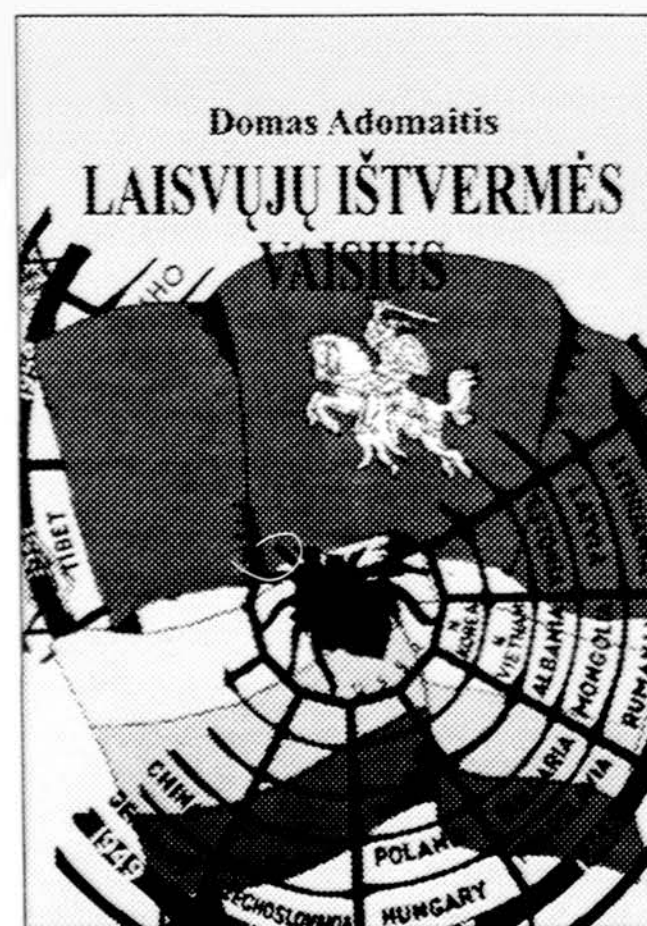
Domas Adomaitis — gerai žinomas Čikagos lietuviams. Pagal išsilavinimą — chemikas, jis visą gyvenimą aktyviai dalyvavo ir reiškėsi daugelyje lietuviškos veiklos barų. „Leisdamas šią knygą norėjau į vieną vietą surinkti viso savo gyvenimo triušio lietuvių baruose vaisius ir ateities kartoms palikti savo mąstymus“, — rašo Domas

Adomaitis autoriaus žodyje.

Vienas iš jo gyvenimo tikslų buvo papasakoti visam pasauliui apie lietuvių tautos genocidą. Apie tą veiklą, apie 1970 m. suruoštą Genocido parodą ir pasakojama skyriuje „Iš Lietuvos tautos genocido“.

Kitas skyrius — „Lietuva ir lietuviai“ pasakoja apie išeivijos gyvenimą, apie kai kurias žinomas lietuvių išeivijoje asmenybes. Daug dėmesio skiriama ir laikraščiai „Lietuvių balsas“, kurio vienu iš steigėjų yra D. Adomaitis.

Didžiulis darbas buvo padarytas ilgus metus dirbant Čiurlionio galerijos prezidentu. Tai ne tik parodų organizavimas ir darbų rinkimas, tai ir sukačių minėjimai ir Miko Šileikio testamento reikalai, rašiniai apie dailę. Triušas nenuėjo veltui. Daugybė meno darbų (per 1,000), sukurtų išeivijoje per 50 metų, Domo Adomaičio rūpesčiu buvo padovanoti padovanoti Lietuvai. Apie tai rašoma skyriuje „Čiurlionio galerija ir dailė“.

Didžiulis rūpestis apie Lietuvą, jos likimą surašytas skyriuje „Lietuvių proteivių beiškant“, o rūpestis mūsų kalba, jos išsaugojimu aprašytas skyriuje „Lietuvių kalba — pasaulio kultūros paveldo brangakmenis“.

Nežinia kodėl į atskirą skyrių įdėtas „Kazio Miecevičiaus studija apie Nostradamus“; ar kad pačiam autoriui buvo įdomios tos pranašystės, ar tiesiog noras į knygą sudėti visus savo straipsnius ir nemačius kitos vietos tam straipsniui patalpinti.

Skyriuje „Sveikata ir gyvenimo patirtis“ patalpinti straipsniai apie cholesterolį, artritą, reumatą, apie žmonių kankintoją — rūgštynių rūgštį. Tai ne tik straipsniai, bet ir autoriaus tyrinėjimai su įdomiomis išvadomis.

Paskutiniame skyriuje „Mąstymai“ D. Adomaitis samprotauja apie smegenų paslaptis ir religiją.

Knyga skirta plačiam skaitytojų ratui, kuriam įdomi lietuviška veikla, išeivijos istorija. Na, o čikagiečiams, pažįstantiems autorių ir žinantiesiems jo padarytus darbus, manau, bus įdomu dar kartą susitikti su juo neakivaizdiniu būdu.

Laima Apanavičienė

ŠEIMOS TRAGEDIJA

ALBERTAS KANAITIS

Takas per mišką į girininko Antano raštinę. Nemačiau savo mielo draugo beveik metus laiko. Kelias ilgas, kartais sunkiai praeinamas. Miško šlamesys, paukščių koncertas, žaluma. Taip gera ir ramu. Netoli voverytė užkasa ažuolo gilę; sėdi kiškis, judina savo ilgas ausis, klausosi ir pasirengęs bėgti... Saulės spindulys veržiasi tarp medžių, dažydamas viską auksine spalva, veržiasi, bet negali pasiekti žemės. Sustojau prie didelio kupsto — skruzdėlynas. Juodos, didelės skruzdės skersai tako skuba, nešdamos lapus, spyglius, maistą. Visos dirba, skuba nuo vieno galo į kitą, visos užimtos, žino savo darbą. Netoli pelkynas pilnas „giedančių“ varlių. Pasakų šalis. Norėčiau dar ilgiau čia pabūti, bet kelias dar ilgas, reikia skubėti.

Takas vingiuoja, medžiai retėja — pamiškė. Kairėje plentas su skubančiais automobiliais, aplinkui žalios pievos ir karšti saulės spinduliai. Kaminas, stogas, namas, Antano raštinė, darbo vieta.

Du tarnautojai, Antanas ir krūva popierių. Antanas atrodo laimingas, jau vedęs ir netrukus laukia naujagimio. Už 2 km jo gyvenamoji vieta ant stataus Nevėžio kranto, baltai dažytas namas, apsuptas medžiais, krūmais, gėlių darželiais. Daug kalbėta, daug pasakyta ir tylėdami artėjant prie namų. Sofija, Antano žmona, pasitinka su šypsena. Susipažįstu. Jauna, maloni moteris kviečia vidun. Penki kambariai, gražiai aptvarkyti, švarūs, jaukūs. Laiminga šeima.

Po vakarienės sėdim verandoj, pasakojam vienas kitam apie savo gyvenimą, naujienas.

Saulėlydis. Saulė skęsta į tamsų, vingiuojantį Nevėžį, dangus raudonas... Tyla. Visi rengiasi nakties poilsiui. Tyhim ir mes. Tamsėja. Garsai iš miško pasiekia mūsų ausis: pelėdos šauksmas, vilko kaukimas. Danguje sužiba žvaigždžių milijonai ir senas mėnulis pasirodo tarp debesų. O kokia graži naktis!

Po keletos dienų grįžtu į namus. Laikas bėga, niekad negrįžta, lieka praity.

Skamba telefonas — Antanas. Nauja žinia, gimė sūnus... Nebuvo komplikacijų. Sofija gerai jaučiasi ir dabar prašo mane būti krikšto tėvu.

Krikštytos — džiaugsmo šventė. Nauja gyvybė žengia į pasaulį kovoti, laimėti, gyventi.

Jonukas auga, sveikas, pradeda kalbėti nesuprantamais žodžiais, bet gali suprasti ko nori. O nori visko...

Praeina vasara, praeina mėnesiai, praeina metai, ir Jonukas jau vaikšto, griebia ką mato, verkia, juokiasi, žaidžia.

Lietingas, šaltokas ruduo beldžiasi į langą, vėjas siūbuoja belapų medžius, kartais kaukia, kartais sustoja. Nevėžis tvinsta ir putotas vanduo atsimuša į krantą. Dienos nenuobodžios, drėgnos. Jonukas daugiausia namie, Sofija neleidžia išeiti, bijo peršalimo, ligų.

Retkarčiais aplankau Antaną, nors pasiilgstu Jonuko. Kelias tolimas, oras blogas, laiko stoka trukdė. Daug dienų be saulės, daug lietaus, atrodo dangus verkia...

Šiandien aplankysiu Jonuką — krikštasūnį. Oras bjaurus ir tamsus. Nevėžis vis dar tvinsta, putoja, šniokščia. Šeštadienis. Antanas nedirba. Randu ramią šeimos idilę. „Jonukas miega, Antanas skaito, Sofija ilsisi. Vaiko verksmas. Prabuna „didelis vyras“ ir, išgirdęs mano balsą, skuba mane pamatyti, šaukdamas „dada“. Vėl užmiega ant mano rankų. Atgal į savo lovytę. Kaip paprastai, daug kalbam, užmirštam vaiką, tik Sofija vis bėga, žiūri, ar gerai miega vaikelis.

Sofijos riksmas. Bėgam. Vaiko lovytė tuščia. Šaukiame, ieškom — nėra atsakymo. Virtuvės durys į lauką atviros. Lauke tuščia tuščia...

Nuo aukšto kranto žiūrime žemyn... Jonukas plūduriuoja. Nukrito į putotą Nevėžį — prigirė. Galbūt dar gyvas?

Ligoninė. Laukiame daktaro atsakymo. Per vėlu.

Baisi nelaimė, didelis skausmas apgaubia šeimą, mane... Jonukas lyg

šypsos, miega, sapnuoja laimingas... Naujas angeliukas danguje. Matau verkiančią motiną, matau beviltišką tėvo žvilgsnį, šeimos tragediją.

Kapinės — kryžiai, kryžiai... Kupstelis žemės, gelės, naujas kapas ir vėl naujas kryžius.

Prisimenu užrašą ant kryžiaus: „Kas mums yra brangiausia, visuomet reikės palikti“. Dievas duoda, Dievas atima. Laikas gydo žaizdas, kurios labai pamažu gyja. Nėra žodžių dvasiniam skausmui išreikšti, jį reikia išgyventi, pajusti.

Greičiau už vandenį bėga metai, kiekvienas gyvenam su savo sunkenybėmis, džiaugsmams, viltimis.

Daug kas pasikeičia. Lietuva okupuota — sovietų respublika. Laisvė tik žodis, laisvė mirazas, laisvė tik pažadas. Pradžia rami. Pabaiga? Užgirstam — veža. Naktimis sunkvežimiai su kareiviais, kurie, sribų padedami, paima šeimas, pavienius ir į geležinkelio stotį „atostogoms“ — Sibirą. Nežinau, kada ateis tavo eilė, nežinau.

Važiuoju aplankyti Antano šeimos. Važiuoju. Eiti per mišką uždrausta — lietuvių partizanų veikla, NKVD „šukuoja“ mišką.

Antanas turi naujagimę — Malviną. Susirūpinę dėl vežimo, nežino, ką daryti. Sėdim salone. Laukiame, klausomės. Vaikas ramiai miega ant motinos rankų. Labai tylu, vien tik laikrodžio tikslėjimas girdimas, mūsų alsavimas, kartais keletą žodžių... Trečia valanda ryto. Smarkiai lyja, lietaus lašai beldžia langą. Lauke juoda tuštuma. Girdim užesį, ir dvi šviesos artėja prie namų.

Dvi šviesos užgesa netoli namų, kažkas artėja, šaukia. Sužiba elektros lemputės, užia motoras — sunkvežimis. Kareiviai, sribai artėja. Paliekam kambarį, skubam. Laiko labai mažai. Sofija bėga pro virtuvės duris, Antanas pagriebia vaiką, ir aš — pro priekines. Priekinės durys, nei gyvos dvasios. Bėgam į krūmus. Lyja, pila lyg iš kibiro, matomumas „0“.

Po trumpo laiko sunkvežimis pajuda plento link. Neieškojo. Lietus išgelbejo. Bjaurus darbas atliktas. Išdavikai. Sunkvežimis dingsta, grįžtam į namus. Kambariai išversti lyg po žemės drebjimo, viskas sujaukta. Ko ieškojo? Pinigų, brangenybių ir, galbūt Antano. Neradę ko ieškojo, išveža Sofiją. Antanas liko su mažu vaiku, vaikas be motinos. Išardyta šeima, išardytas gyvenimas.

Vežimai nesustoja: griovimas šeimų, gyvenimo, žmoniškumo...

Stotyje gyvuliniai vagonai, prikimšti žmonių, saugomų kareivių su ant šautuvų atkištais durklais. Kelionė nežinia, kančia, mirtis...

Karas. Hitlerio armijos puola Sovietų Sąjungą. Komunistai bėga ir vis dar veža, žudo. Rainių miškelis — lavoninė. Ir vis dar veža, veža...

Antroji okupacija naciai. Antanas beviltiškai ieško, klausia... Sofija dinga. Mažytė Malvina auga nepažindama motinos, nežino, ką reiškia žodis „mama“, nesupranta, kodėl jos neturi. Nėra žinių iš Sofijos.

Jau beveik ketveri metai nacių valdžios, kuri nedaug skiriasi nuo komunistų — vežė į rytus, naciai veža į vakarus.

Padėtis keičiasi, dideli nacių pralaimėjimai verčia trauktis atgal, į vakarus, Reichą. Ateina laikas ir mums trauktis, bėgti nuo „draugų“ komunistų. Masės bėga, skubu ir aš.

Karo veiksmai sustabdyti. Karas baigtas. Vokietija, Japonija kapitulavo. Taika. Benamiams kuriamos stovyklos, kurios auga kaip grybai po lietaus. Nėra tėviškės, nėra kur eiti, benamiai, niekam nereikalingi DP. Sunkus, nežinomas gyvenimas prieš akis.

Stovyklos — laikina pastogė, maistas ir daugiau nieko.

Sėdim, laukiam, tikimės. Pasiūlymas — emigracija į Pietų Ameriką, ir jei turi giminių, galbūt į JAV.

Jau daugelį metų nemačiau Antano, mažos Malvinos ir Sofijos. Palieku Europą. Laikinai — Pietų Amerika ir po aštuonerių metų į JAV.

Per pažįstamus surandu Antaną. Vedęs. Sunku vienam su mažu vaiku. Sofija — praeities paveikslas, palaidota jo atmintyje. Daug daug metų praėjo...

Antanas pasenęs, žili plaukai, išvargęs pradeda naują gyvenimą, naują...

Malvina auga ir darosi vis daugiau panašesnė į motiną: veido bruožai, didelės mėlynos akys, lino spalvos plaukai, būdas. Žiūriu — matau Sofiją. Turi naują motiną, tikroji mirusi. Po dešimties metų jokių žinių. Mirusi?

Visi pradėdam naują gyvenimą svetimam krašte, kur kalba, žmonės, viskas svetima. Pradedam iš naujo...

Labai retai su Antanu prisimename Sofiją, labai retai...

Tiksi laikrodis, skuba valandos, metai.

Skambina Antanas. Telegrama iš Raudonojo Kryžiaus: Sofija gyva ir pakeliui į Ameriką...

Margumynai

KIEK SVERIA „BEVEIK NIEKO“?

Jei subatominėms dalelėms būtų imanoma priskirti asmenybės, tai neutrinai, be abejonės, būtų patys didžiausi slapukai.

Tai — viena iš fundamentaliausių Visatos dalelių, egzistuojanti apie 14 milijardų metų, persunkusi kiekvieną Visatos centrimetrą, bet tuo pačiu ji yra tokia nesuvokiama maža, kad kartais būna vadinama „beveik nieku“. Ji pereina kiaurai daiktus — pavyzdžiui, Žemės planetą — tų daiktų nė nepalietusi.

Tai žinant nesunku suprasti, dėl ko iki 1930 metų niekas nė neįtarė, kad neutrinai egzistuoja, ir dėl ko tik 1950 metais mokslininkai sugebėjo galutinai įrodyti, kad jie tikrai egzistuoja. Taip pat nesunku suprasti, kodėl jų masė, kuri anksčiau buvo prilyginta nuliui, iki šiol nėra išmatuota, nors būtent šios masės išmatavimas gali suteikti esminių žinių iššifruojant didžiausias Visatos paslaptis apie viską nuo tamsiosios materijos iki galaktikų gimimo. Florida valstijos universiteto (JAV) fizikui Edmund G. Myers Nacionalinis

standartų ir technologijų institutas teiks finansavimą tiksliai matavimams atlikti — 150,000 JAV dolerių per trejus metus. Jis su studentais doktorantais tikisi pasiekti savo tikslą ir išmatuoti tikslų skirtumą tarp tričio ir helio-3 atomų. Tai padės nustatyti elektrono neutrino masę.

Kad galėtų atlikti savo matavimus, E. G. Myers naudos modernią gaudyklę „Penning“, 2003 metais atvežtą į Floridą iš Massachusetts technologijų instituto (JAV). Manoma, kad tai yra pats tiksliausias įrenginys atomų masėms nustatyti.

„Nustatinėjant neutrino masę esmė yra nuolat mažinti viršutinę ribą, kol atrandama reikiama masė“, — sakė E. G. Myers.

Dabar ši viršutinė riba yra apie 2 elektronvoltus (eV). E. G. Myers darbas, derinant jį su kitų eksperimentų rezultatais, tą ribą gali sumažinti bent dešimteriopai — iki 0.2 eV ar dar mažiau. Palyginimui, elektronas, kurio masė yra mažiausia iš visų įprastų subatominų dalelių, sveria 511,000 eV. BNS

ELTA nuotrauka

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **LF nariais-kandidatais** rugsėjo mėn tapo: Jonas Astrauskas, Algis Augaitis, Nikolas Balta, Roman Butkus, Tomas Glavinskas, Algis Korzonas, Milda ir Kęstutis Mikušauskai, Viktoras Petroliūnas, 2005 m. stipendininkė Julija Remekaitė. Džiaugiamės didėjančia Lietuvių fondo šeima ir visus norinčius padėti įgyvendinti LF tikslus kviečiame prie mūsų prisidėti. LF adresas: 14711 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.

♦ **Vyresniųjų lietuvių centre** „Seklyčioje“ lapkričio 16 d. 2 val. p.p. trečiadienio popietės programoje kalbės korporacijų ir asmeninių finansų mokesčių (tax) specialistas, „Draugo“ dienraščio administratorius Vytautas Paškus. Prelegentas patars vyresniųjų žmonių mokesčių klausimais, atsakys į klausimus. Visi maloniai kviečiami ir laukiami.

♦ **Čikagos lietuvių zarasiškių klubo** metinis susirinkimas įvyks lapkričio 17 d., ketvirtadienį, 1 v. p.p. Šaulių namuose: 2417 W. 43-oji gatvė. Visų narių dalyvavimas būtinas.

♦ **Marquette Park Lietuvių namų** savininkų draugija lapkričio 18 d., penktadienį, 6 val. v. visus maloniai kviečia atvykti į susirinkimą, kuris vyks Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje (6820 S. Washtenaw). Bus pranešimai bei pasitarimai šį lietuvių rajoną liečiančiais klausimais. Visi nariai kviečiami ir laukiami. Po susirinkimo — vaisės.

♦ **Prieš dešimt metų „Dainavos“** ansamblio vyrų vienetas pradėjo savo veiklą. Nors esame senesni (bet žinoma gražesni) vis dėlto norime ir vėl su Jumis pasidalinti daina ir džiaugsmu. Todėl visus kviečiame į vakarą su „Dainavos“ ansamblio vyrų vienetu penktadienį, lapkričio 18 d., 8 val. v. Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio Lietuvių centre. Girdėsite senų, žinomų dainų, o taip pat dar negirdėtų. Bilietai bus parduodami prie įėjimo. Bilietų kaina — 10 dol., moksleiviams ir vaikams — 5 dol. Po programos bus vaisės ir proga visiems draugiškai pabendrauti.

♦ **Ateitininkų Šalpos fondo** metinis narių susirinkimas ir lėšų telkimo vakarienė vyks šių metų lapkričio 19 d., šeštadienį, Ateitininkų namuose, Lemont. Fondo narių metinis susirinkimas vyks apatinėje Ateitininkų namų salėje. 3 val. p.p. registracija, po jos — šv. Mišios už mirusius ASF narius. Po Mišių — metinio susirinkimo atidarymas, kuriame bus skaitomi tarybos ir valdybos pirmininkų pranešimai, revizijos komisijos pranešimas, bus renkami trys ASF tarybos nariai ir trys revizijos komisijos nariai. 6 val. v. viršutinėje Ateitininkų namų salėje — pabendravimas ir vakarienė. Vakaro programą atliks Daina Fisher, Adomas Daugirdas ir Nerijus Aleksa. Norintys dalyvauti vakarienėje, prašome skambinti Pranutei Domanskienei tel. 708-246-0049.

♦ **Į Čikagą atvyksta žinomi** Lietuvos atlikėjai Deivis ir Gintarė. Lapkričio 19 d., šeštadienį, 8 val. v. jie koncertuos naktiniame klube „Stage 83“ (10900 S. Route 83, Lemont, IL). Lapkričio 23 d., trečiadienį, 8 val. v. atlikėjai koncertuos

Arabian Knights „The Barn“ (6526 Clarendon Hills Rd., Willowbrook, IL). Bilietus galima įsigyti kavinėje „Smilga“ (2819 83rd St., Darien, IL) arba www.bilietai.com Koncertą ruošia U4RIAUSIA ir NAL inc.

♦ **Iki Lietuvių operos rudens** pokylio liko tik kelios dienos. Rengėjai su dėkingumu pastebi, kad salėje stalai kone visi užsakyti. Tačiau dar yra pavienių ir mažesnių grupelėms vietų, kurias galima užsisakyti paskambinus Jurgiui Vidžiūnui tel. 773-767-5609. Taip pat prašome visų, kurie dar nesugrąžino loterijos šaknelių, kuo skubiau tą padaryti — paremsite Lietuvių operą, o gal ir laimė jums bus skirta. Kaip žinia vajaus pokylis vyks šeštadienį, lapkričio 19 d., Jaunimo centre, 5600 S. Claremont Ave., Čikagoje. Kokteiliai — 6:30 val. v., vakarienė — 7:30 val. v.

♦ **Kun. Antanas Gražulis, SJ,** aukos šv. Mišias lapkričio 20 d. 1 val. p.p. Beverly Shores Šv. Onos bažnyčioje. Visi yra kviečiami.

♦ **Lapkričio 20 d. Čikagos ramovėnai,** talkinant birutietėms ir šauliams, rengia 87 m. Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties paminėjimą Šaulių namuose. Iškilmingos pamaldos prasidės 10:30 val. r. tėvų jėzuitų koplyčioje. Minėjimas Šaulių salėje prasidės 12:30 val. p.p. Pagrindinis kalbėtojas — Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Nacionalinio saugumo skyriaus vedėjas Stasys Knežys. Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

♦ **„Sodauto“ - lietuvių etnografinio ansamblio,** tikslas — parodyti lietuvių liaudies kultūros lobius žiūrovams. Pabuvojęs daugelyje pasaulio šalių ansamblis iš Bostono pirmą kartą atvyksta į Čikagą. Lapkričio 20 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Jaunimo centro didžiojoje salėje „Sodauto“ savo programoje atskleis imigrantų pergyvenimus Pensilvanijoje anglų kasyklose XIX a. pabaigoje. Spektaklis yra ir vyresniems, ir jaunesniems, ypač liuanistinių mokyklų mokiniais.

♦ **Lietuvos humoro žvaigždė Artūras Orlauskas,** geriausiai žinomas kaip ponas Zakarauskas, visus kviečia į naujos humoristinės programos „Meilės žaismas“ pristatymą PLC, lapkričio 20 d., sekmadienį, 1 val. p.p.

♦ **Lemonto Soc. reikalų skyrius** lapkričio 23 d., trečiadienį, organizuoja išvyką į Shakespeare Theatre dieninį spektaklį. Itališka, spalvinga, improvizuota, apkeliausi visą pasaulį komedija „Arlecchino: Servant of Two Masters“ italų kalba su vertimu į anglų kalbą (kaip operoje). Vietas užsisakyti tel. 708-346-0756.

♦ **Lapkričio 25 d., penktadienį,** 7 val. v. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre įvyks jaunųjų menininkų konkurso „Atgimusi Lietuva“ darbų parodos atidarymas. Atidarymo metu bus paskelbtos apdovanojamųjų pavardės. Konkurso mecenatas — Lietuvių fondas. Atidaryme dalyvaus Lietuvos Respublikos kultūros viceministras Faustas Latėnas.

♦ **Lapkričio 26 d., šeštadienį,** 7 val. v. Jaunimo centre įvyks Balio Pakšto 100-ųjų metinių minėjimas ir

Švietimo premija

JAV LB Švietimo taryba ruošiasi skirti „Švietimo premiją“ mokytojui, kuris ilgus metus dirbo švietimo darbą JAV liuanistinėse mokyklose. Kviečiame lietuvių visuomenę siūlyti kandidatus iš šiuo metu JAV gyvenančių liuanistinių mokyklų mokytojų, kurie pasižymėjo lietuviško švietimo srityje, vadovėlių bei knygų leidime ir redagavime, ilgus metus dirbo arba tebedirba mokytojo-vedėjo darbą liuanistinėse mokyklose.

Pasiūlymus siųsti iki š.m. gruodžio 31 d. adresu: Lithuanian Educational Council, 1501 Valecroft Ave., Westlake Village, CA 91361.

Vertinimo komisiją sudaro JAV LB Švietimo taryba, kurios pirmininkė Dalilė Polikaitienė.

2005 metų Švietimo premijos mecenatas yra Lietuvių fondas.

JAV LB Švietimo tarybos pranešimas

Dovilės Ruscitti nuotraukoje Čikagos liuanistinės mokyklos mokiniai Milda Pronskutė ir Tadas Petraitis - tai tik du iš gerokai per tūkstantį besimokančių mokinių JAV liuanistinėse mokyklose. Mokyklos įsikūrusios nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Daug mokytojų dirba, kad lietuviškai, gyvendami svečioje šalyje, neužmirštų lietuvių kalbos, istorijos, savo krašto papročius. Liko nedaug laiko iki kandidatų Švietimo premijai gauti pasiūlymų pateikimo pabaigos. Kviečiame visuomenę, tėvelius, visus norinčius ir pažįstančius puikius pedagogus siūlyti kandidatus Švietimo premijai gauti.

„Gabijos“ ansamblio penkmečio jubiliejaus koncertas. Programoje dalyvauja solistės Rūta Pakštaitė, Genovaitė Bigenytė, Vilija Kerelytė, šokių kolektyvas „Grandis“. Bilietai parduodami PLC, Lemont, Jaunimo centre, Čikagoje, parduotuvelyje „Lietuvėlė“. Tel. pasiteiravimui: 630-257-2558 (Jolanda Kerelienė). Maloniai kviečiame visus gausiai dalyvauti.

♦ **Lapkričio 27 d., sekmadienį,** 3 val. p.p. Jaunimo centre JAV LB Kultūros taryba rengia 23-ąją Kultūros premijos šventę. Jos metu bus pagerbti mūsų kultūros darbuotojai, o Lietuvių fondas juos apdovanos pinigine premijomis. Šiais metais į premijų įteikimo šventę atvyksta Lietuvos Respublikos kultūros viceministras Faustas Latėnas, kuris atveža specialius atžymėjimus. Koncertuos solistas iš Lietuvos Arūnas Dingelis. Bilietus į šventę galima įsigyti „Seklyčioje“. Kaina — 10 dol. Jaunimui iki 12 metų — nemokamai.

♦ **Lapkričio 27 d. 1:30 val. p.p.** visus maloniai kviečiame į Sakralinės muzikos koncertą. Koncerte dalyvaus vargonininkė Solveiga Palionienė, solistės — Nida Grigalavičiūtė, Genovaitė Bigenytė, Nijolė Penikaitė ir smuikininkė Dainora Petkevičiūtė. Bilietus į koncertą galite užsisakyti tel. 630-257-2330 (Milda) arba tel. 708-974-0591 (Irena).

♦ **Šių metų gruodžio 4 d. Šv. Antano parapijoje** rengiamas 87 metų Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas. Programoje: 10:30 val. r. šv. Mišios Šv. Antano bažnyčioje. Šv. Mišias atnašaus vyriausias Šaulių sąjungos išeivijoje kapelionas kun. Alfonsas Babonas. 12:15 val. parapi-

jos salėje — akademija. Žodį tars Šaulių sąjungos išeivijoje vadas Mykolas Abarius. Meninę programą praves muzikas Stasys Sližys. Minėjimą rengia Detroit ramovėnai, talkinant Švyturio jūrų kuopos šauliams, Dariaus ir Girėno klubui bei birutietėms. Organizacijos dalyvauja su vėliavomis. Gausiai dalyvaukime šiame svarbiame minėjime, kuriame pagerbsime mirusius ir žuvusius bei nukankintus mūsų karius, šaulius ir partizanus. Lapkričio 23-oji yra Jų diena, ir mes prieš Juos lenkiame savo galvas.

♦ **Jaunimo centro tradicinė vakarienė** įvyks š. m. gruodžio 4 d., sekmadienį, didžiojoje salėje. 3 val. p.p. šv. Mišias už mirusius centro narius ir rėmėjus atnašaus kun. Antanas Gražulis, SJ. Mišių metu giedos Margarita ir Vaclovas Momkai. Meninę programą atliks dr. Vilija Kerelytė ir Algimantas Barniškis. Bus gaudi vakarienė, laimingų bilietų traukimas. Maloniai kviečiame užsisakyti svečių stalą ar pavienes vietas. Tel. pasiteiravimui: 708-447-4501 (Milda Šatienė) arba 708-636-6837 (Anelė Pocienė)

♦ **Kalėdinis koncertas Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje** yra tapęs tradicija. Šiais metais jis įvyks gruodžio 11 d. 1:30 val. p.p. Programoje: misijos choras, vadovaujamas Jūratės Lukminienės, vaikų choras „Vyturys“, vadovaujamas Dariaus Polikaičio, solistės bei instrumentalistai. Po pamaldų PLC didžiojoje salėje bus pietūs, o po pietų — koncertas. Bilietai parduodami nuo lapkričio 27 d. prie įėjimo į bažnyčią arba juos galima užsisakyti paskambinus Irenai Jakštienei tel. 815-588-0494.